ΣΑΒΒΑΤΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ.

ΤΕΥΧΟΣ Α'. Ἀριθ. 45. Σάββατον 14/26 Ὀκτωβρίου 1878. Τιμὴ 3 χαρτόγροσα.

Κωνσταντινούπολις, 13/25 Ὀκτωβρίου.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ.

ΛΟΓΟΣ ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΥ.

Τὸ ἱστορικὸν καὶ τὴν σημερινὴν θέσιν τοῦ ἑλληνοτουρκικοῦ ζητήματος καὶ τὴν πολιτικὴν ὁδὸν ἣν σκοπεῖ νὰ τραπῇ ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις, λίαν σαφῶς ἐξέθηκεν ὁ ἕλλην πρωθυπουργὸς κ. Κουμουνδοῦρος ἐν τῇ ἑλληνικῇ Βουλῇ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 2[14 ὀκτωβρίου. Τοῦ λόγου τοῦ κ. Κουμουνδούρου ἀναδημοσιεύομεν τὰς σπουδαιοτέρας περικοπάς, νομίζοντες ὅτι οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ διαφωτίσῃ μᾶλλον τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας περὶ ζητήματος τοσοῦτο ἐνδιαφέροντος.

Ἡ πολιτικὴ συζήτησις περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀρξαμένη ἀπὸ τῆς 2[14 ἐν τῇ Βουλῇ Ἀθηνῶν, ἔληξε μόλις τῇ 6[18 τῶν μὲν ὑπουργῶν κκ. Κουμουνδούρου καὶ Δηλιγιάννη ἐκθέντων τὴν πολιτικὴν τῆς κυβερνήσεως καὶ δικαιολογησάντων αὐτήν, πολλῶν δὲ κατὰ ταύτης τὸν λόγον λαβόντων, ἐν οἷς διεκρίθησαν οἱ κκ. Τρικούπης, Ζαΐμης καὶ Βαλέττας. Ἐπὶ τέλους τεθέντος ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ζητήματος, ἐμπιστοσύνης ἡ Βουλὴ διὰ ψήφων 69 κατὰ 63 ἐπεδοκίμασε τὴν πολιτικὴν τοῦ ὑπουργείου.

Ἰδοὺ αἱ σπουδαιότεραι περικοπαὶ τοῦ λόγου τοῦ ἕλληνος πρωθυπουργοῦ.

. . Μόλις ἀνεχωρήσατε, καὶ ἡ Εὐρώπη συνῆλθεν εἰς συνέδριον· οἱ φίλοι, οἱ ἀγαπῶντες ἡμᾶς, μᾶς συνεβούλευσαν νὰ στείλωμεν ἀντιπροσώπους ἐκεῖ. Οἱ ἀντιπρόσωποι ἡμῶν ἀληθῶς ἀπῆλθον, ἔχοντες καὶ αὐτοὶ τὴν πεποίθησιν, τὴν ὁποίαν σᾶς ἐξέθεσα, περὶ τῶν ἐπαναστάσεων, καὶ τὴν βεβαιότητα, συνεπείᾳ τῶν ἐπανειλημμένων εἰδοποιήσεων καὶ τοῦ Λόρδου Δέρβυ καὶ τοῦ Σαλισβουρῆ, ὅτι τὰ δικαιώματα τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς θὰ ἦναι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἰσχυρᾶς, τῆς ἰσχυροτάτης Ἀγγλίας, καὶ ὅτι πλήρης θὰ ὑπάρξῃ ἰσότης. Τὸ συνέδριον εὑηρεστήθη νὰ τοὺς δεχθῇ· προσεκάλεσε δὲ αὐτοὺς δι' ἀποφάσεως, περιωρισμένης ὑπὸ ὅρους· δυστυχῶς τὸ εὐρὺ πρόγραμμα τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, τὸ ὑποβληθὲν ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου, δὲν ὑπερίσχυσεν· ἡ ἀπόφασις περιώρισε τὸ πρόγραμμα τοῦτο καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι εἰσελθόντες, ἠναγκασμένοι ἦσαν, καὶ περὶ τούτου θὰ δώσῃ ἐκτεταμένας πληροφορίας ὁ ἔντιμος ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, νὰ περιορισθῶσιν ἐντὸς τοῦ κύκλου, τὸν ὁποῖον ἡ ἀπόφασις ὥριζεν. Ἀλλὰ, κύριοι, ὡς Ἕλληνες δὲν ἠδύναντο νὰ μὴ ἀποβλέψωσι πρὸς τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον ἡ Ἀγγλία ἔθεσεν ἐνώπιόν των, πρὸς τὸ μέγα σημεῖον τῆς προστασίας τοῦ ἑλληνισμοῦ· καὶ ἂν δὲν ἠδύναντο νὰ ἐκφρασθῶσι, καὶ ἂν δὲν ἠδύναντο ῥητῶς ν' ἀπαιτήσωσί τι ἐν τῷ συνεδρίῳ, διότι ἡ ἀπόφασις ῥητῶς ὥριζε τὰ ὅρια τῆς ἐνεργείας μας, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ χωρίσωμεν τὸ περιωρισμένον ζήτημα τῆς προσαρτήσεως ἀπὸ τῆς μεγάλης ἰδέας. Τὸ ζήτημα οὕτω, τὸ χιμαιρικὸν τῆς μεγάλης ἰδέας, ἀποκατέστη ζήτημα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ δικαίου. Ἐπαναλαμβάνω, κύριοι, ὅτι πλειοτέρας ἐξηγήσεις θέλει σᾶς δώσει ὁ ἀξιότιμος ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν.

Κύριοι, ὅταν ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἰδέας ἔχωμεν τὴν ψῆφον τῆς Ἀγγλίας, τῆς Αὐστρίας, τῆς Ἰταλίας, ἀρκεῖ ὥστε τὸ ζήτημα ν' ἀποκατασταθῇ εὐρωπαϊκόν. Καὶ ἐγὼ ἂν ἤμην, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἤθελον ὑπερασπισθῆ τὸ ζήτημα τῶν ὁμόρων ἐπαρχιῶν, ὅπως τὸ ὑπερησπίσθη ὁ ἔντιμος συνάδελφός μου, ὅστις δὲν εὑρέθην εὐτυχῶς εἰς τὴν ἀνάγκην ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου ν' ἀποδείξῃ . . . ποῖος εἶναι ὁ ἀδιάῤῥηκτος δεσμὸς τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος μετὰ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῶν Ἰωαννίνων, τῆς κοιτίδος τῶν ἡρώων τῆς ἐπα-

ναστάσεως τοῦ Βότσαρη, τοῦ Κωλέττη, τοῦ Καραϊσκάκη, Τσαβέλλα κλπ. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ζητήματος, τὸ ὁποῖον ἔθεσεν ὁ πρῶτος ὑπουργὸς τῆς Ἀγγλίας, ἐβάδισε, τοῦ νὰ ὑπάρξῃ ἀσφάλεια καὶ ἡσυχία διὰ τὴν Ἑλλάδα. «Τὰ ὅρια, εἶπεν ὁ λόρδος Βήκονσφηλδ, ἐχαράχθησαν κακῶς, ἡσυχία καὶ ἀσφάλεια δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ δι' οὐδὲν τῶν ὁμόρων κρατῶν· πρέπει νὰ διορθωθῶσιν· ἄλλως οὐδὲν μόνιμον ἠμποροῦμεν νὰ ἐλπίσωμεν». Καὶ ὅταν μᾶς ἐρωτοῦν ὁποῖον εἶναι τὸ δίκαιόν σας ἀπορῶ πῶς ἀρνοῦνται αὐτὴν τὴν ἀνάγκην τὴν ὁποίαν ἡ Εὐρώπη ἀνωμολόγησε καὶ ἀνεγνώρισε. Τὸ δικαίωμα εἶναι τὸ δικαίωμα τῆς εὐνομίας κατὰ τῆς αὐθαιρεσίας, τῆς δικαιοσύνης κατὰ τῆς ἀδικίας. . . Τὸ δικαίωμα αὐτὸ ἐπέβαλεν ὁ Θεὸς εἰς ἕκαστον νὰ ὑποστηρίξῃ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν του. Οἱ τὸ δυνατοὶ ἐξασκοῦν· ἀπὸ τοὺς ἀδυνάτους μόνον ζητεῖται λόγος.

Τέλος πάντων, κύριοι, τὸ ἐν Βερολίνῳ συνέδριον ἐξέδωκε μίαν ἀπόφασιν· τῇ γενναίᾳ πρωτοβουλίᾳ τῶν εὐγενῶν ἀντιπροσώπων τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰταλίας καὶ τῇ ἐπικυρώσει τῶν ἰσχυρῶν ὑπουργῶν τῶν μεγάλων εὐεργετίδων δυνάμεων καὶ τῆς μεγάλης Γερμανίας καὶ Αὐστρίας ἡ ἀπόφασις ἐξεδόθη ὁμόθυμος, οὐδεμία δὲ ἀντίρρησις ἢ δυσκολία παρέστη. Τὴν ἀπόφασιν ἡ κοινὴ γνώμη τῆς Εὐρώπης ἐδέχθη, τὴν ἐχειροκρότησεν. Ἡ ἀπόφασις εἶναι πλήρης καὶ βεβαιοτάτη, ἀλλ' εἶναι ἀπόφασις, ὡς εἶπεν εἰς ἕνα λόγον του ὁ λόρδος Βήκονσφηλδ, περιέχουσα παραχώρησιν ἐπαρχιῶν ἐκ μέρους τοῦ ἐν Βερολίνῳ συνεδρίου.

Ἰδοὺ, κύριοι, ποῦ ἐφθάσαμεν μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης· ἀπεκτήσαμεν μίαν ἀπόφασιν τῆς Εὐρώπης ὁμόθυμον, καὶ εὐχαριστίας ἔχομεν περὶ τούτου ν' ἀποτείνωμεν, διότι ὅλαι αἱ δυνάμεις ἔδειξαν τὸν αὐτὸν ζῆλον καὶ τὴν αὐτὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Ἑλλάδα· συνεμορφώθημεν δὲ μὲ τὴν συμβουλὴν τὴν ὁποίαν μᾶς ἔδωκαν καὶ μᾶς δίδουν, καὶ ἐξακολουθοῦμεν ἐπιδιώκοντες τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης διὰ τρόπου συνδιαλλακτικοῦ, μετριόφρονος καὶ εἰρηνικοῦ. Καὶ τοῦτο, κύριοι, ἀκόμη ἀπορρέει ἀπὸ τὴν πολιτικήν μας ἐν γένει, διότι ἔχομεν τὴν πεποίθησιν τὴν ἀκλόνητον, ὅτι πρέπει φιλικῶς νὰ συμβιώσωμεν μὲ τὴν γείτονα δύναμιν. Τὰ συμφέροντα ἀμφοτέρων ἀπαιτοῦσι καὶ ὑπαγορεύουσι τὸ τοιοῦτον, καὶ ἐντὸς τῆς πολιτικῆς ταύτης καὶ αὐτοὶ καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν τὸ συμφέρον μας, ἀλλ' ἡ πολιτικὴ αὕτη δύναται νὰ ὑπάρξῃ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ δυνηθῶμεν προηγουμένως νὰ ζήσωμεν· νὰ ζήσωμεν δὲ οὐχὶ ἀποκτῶντες μόνον πλείονα, οὐχὶ ἔδαφος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀσφάλειαν καὶ ἡσυχίαν, διότι ἄνευ τούτων δὲν δυνάμεθα νὰ σκεφθῶμεν περὶ συμπράξεως καὶ κοινῆς ἐνεργείας. Πιστεύω δὲ ὅτι αὕτη εἶναι ἡ πολιτικὴ, τὴν ὁποίαν ἡ πατρὶς πρὸς τὸ συμφέρον της πρέπει νὰ ἔχῃ.

Ἰδοὺ τί ἐπράξαμεν μέχρι τοῦδε. Τί σκοπεύομεν ἤδη νὰ πράξωμεν; διότι καὶ περὶ τούτου πρόκειται, καὶ περὶ τούτου μᾶς ζητεῖται λόγος. Ἡμεῖς, κύριοι, νομίζομεν, ὅτι μέχρις οὗ τὸ ζήτημα λυθῇ, τὴν αὐτὴν πολιτείαν ὀφείλομεν ν' ἀκολουθήσωμεν· καὶ διὰ τί; Ἡ Εὐρώπη ἀπεφάνθη, καὶ τὸ γνωρίζετε, ἀλλὰ τὴν ἀπόφασίν της συνώδευσε καὶ μὲ ἁπλῆν τινα, ἀλλὰ σοβαρὰν παρατήρησιν, ὅτι σκοπὸν δὲν ἔχει δι' ὑλικῶν μέσων νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀπόφασιν. Πρέπει ν' ἀπελπισθῶμεν λοιπόν; Πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι εἴμεθα ἀνίκανοι νὰ πράξωμεν ἡμεῖς τι, νὰ ἐνεργήσωμεν; Πρέπει νὰ δέσωμεν τὰς χεῖρας, οὐδεμίαν πεποίθησιν ἔχοντες εἰς ἑαυτοὺς, καὶ νὰ εἴπωμεν: Ἀποφασίσατε ἂν θέλετε νὰ ἐκτελέσητε καὶ ὅταν θέλετε· ἡμεῖς οὔτε δυνάμεθα οὔτε ἀποφασίζομεν, διότι δὲν εἴμεθα ἱκανοὶ οὔτε νὰ κινηθῶμεν ἵνα καταλάβωμεν τὰς ἐπαρχίας, ἃς μᾶς παραδίδει; Ἐπιμένομεν εἰς τὴν πολιτικήν μας, διότι δὲν ἀποδίδομεν εἰς τὴν πατρίδα μας τοιαύτην ἀνικανότητα. Ὑποθέτω, κύριοι, ὅτι ἡ Εὐρώπη θέλει ἐκτελέσει τὴν ἀπόφασιν, συμβουλεύουσα καὶ προτρέπουσα τὴν Τουρκίαν νὰ ἐνδώσῃ. Ἀλλ' ὄπισθεν τῆς ἐπισήμου Τουρκίας παρίσταται ἄλλη Τουρκία λέγουσα, δὲν ἐνδίδω. Θέλετε λοιπὸν, ἐὰν εὑρεθῶμεν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, νὰ μὴ δυνηθῶμεν οὔτε αὐτὸ νὰ ἐκτελέσωμεν, οὔτε τοὺς ῥαδιουργηθησομένους τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων τουρκικοὺς λαοὺς ν' ἀποκρούσωμεν καὶ νὰ εἴπωμεν· Παραδώσατέ μας σεῖς τὴν χώραν, ἐγκαθιδρύσατέ μας, ἡμεῖς εἴμεθα ἀνίκανοι νὰ παραλάβωμεν ὅτι μᾶς δίδετε; Ἐὰν λοιπὸν παρουσιασθῶσι τοιαῦται δυσκολίαι, δὲν δυνάμεθα νὰ τὰς ὑπερνικήσωμεν ἄλλως ἢ ἀκολουθοῦντες τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον ἀκολουθοῦμεν.

Ἀμφιβάλλω, κύριοι, ἐὰν ἡ Τουρκία ὑπακούσῃ εἰς συμβουλάς· ἀμφιβάλλω δὲ, ἐὰν καὶ ἡ Εὐρώπη ἀποφασίσῃ νὰ συμβουλεύσῃ οὕτως ὥστε νὰ καταστήσῃ τὴν παραχώρησιν πραγματικήν.

Κατ' ἐμὲ, ὅταν ἡ Ἑλλὰς ἦναι εἰς κατάστασιν νὰ προκαλέσῃ πράγματα, ἡ Εὐρώπη τότε διὰ τῶν πραγμάτων θέλει ἐνεργήσει, ἡ Εὐρώπη θέλει μᾶς συμβουλεύσει νὰ ἡσυχάσωμεν ἢ τὴν Τουρκίαν νὰ ὑπακούσῃ. Τὸ ζήτημα δι' ἡμᾶς ἢ οὕτως ἢ ἄλλως θὰ λυθῇ, διότι ἡ παροῦσα κατάστασις εἶναι χείρων.

Τὸ ἔθνος πρὸ δύο ἐτῶν ὑπεβλήθη εἰς θυσίας τοιαύτας καὶ τοσαύτας ἄνευ φωτὸς, ἄνευ σχεδίου, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι μόνῃ καὶ ἐπὶ τῇ ὑπονοίᾳ, ὅτι ἐνδεχόμενον νὰ παρουσιασθῇ περίστασις ἐνεργείας τινός. Πῶς ἤδη, ὅταν ἔχῃ τὴν ἀπόφασιν ὁλοκλήρου τῆς Εὐρώπης καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ τὴν Εὐρώπην αὐτὴν, ὅταν πρόκηται νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, νὰ ἐκτελέσῃ δηλαδὴ τὴν ἀπόφασιν τῆς Εὐρώπης, πῶς τώρα πρέπει νὰ σταματήσῃ, πρέπει νὰ δειλιάσῃ, νὰ μὴ ἐξακολουθήσῃ τὴν αὐτὴν πολιτικὴν, ἐνῷ ἔχει τὴν βεβαιότητα πλέον, ὅτι τὸ ζήτημα λαβὸν εὐρωπαϊκὴν ὕπαρξιν, θὰ λάβῃ καὶ εὐρωπαϊκὴν λύσιν;

. . . . . .

Κύριοι, ἐλπίζομεν ὅτι τὸ ζήτημα μίαν τινὰ λύσιν θὰ λάβῃ συντόμως, ὅτι τὸ ἐπόμενον ἔτος θέλομεν δυνηθῇ νὰ ζήσωμεν ἐν ὁμαλῇ καταστάσει καὶ μὲ προϋπολογισμὸν τακτικὸν, ὅτι τὸ ἐπόμενον ἔτος θέλει εἶναι ἔτος εἰρήνης· ἑπομένως ὁ προϋπολογισμὸς, τὸν ὁποῖον σᾶς ὑποβάλλομεν, ἀντιπροσωπεύει τὴν πολιτικήν μας, τὰς ἰδέας μας αὐτάς.

Διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ 1879 εἶναι ἀρκετὸς ὁ προϋπολογισμὸς, τὸν ὁποῖον ὑπεβάλομεν ὑπὸ στρατιωτικὴν ἔποψιν· 13,000,000, τροφοδοτοῦντα καὶ μισθοδοτοῦντα στρατὸν 18,000 ἀνδρῶν, εἶναι ὅ,τι ἔχομεν ἀνάγκην. Ἀλλὰ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης νομίζομεν ἀναπόφευκτον νὰ μένωμεν ὡπλισμένοι. Βλέπετε πόσον σαφῶς τὰ λέγω· διότι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ κρύπτωμαι. Πρέπει νὰ μένωμεν ὡπλισμένοι, καὶ τοῦτο, νομίζομεν, κατορθοῦται, ἐὰν ἀποστείλωμεν δι' ἀδείας τοὺς ὑπάρχοντας ἐφέδρους εἰς τὰς ἑστίας των, καλέσωμεν τὰς ἄλλας σειρὰς, τὰς ὁποίας κατὰ νόμον θὰ ἐξακολουθῶμεν ἐκγυμνάζοντες εἰς τὰς ἐπαρχίας των. Τοιουτοτρόπως θέλομεν ἔχει τοὺς ἐκγυμναζομένους ἐφέδρους καὶ τοὺς ἐφέδρους εἰς τοὺς ὁποίους χορηγοῦμεν ἀδείας, τὴν δ' Ἑλλάδα ὡπλισμένην καὶ ἑτοίμην.

Οὕτω νομίζομεν ἡμεῖς, ὅτι πρέπει νὰ πολιτευθῶμεν.

Ὁ ἔντιμος κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν σᾶς ὑπέβαλε πίστωσιν, σκοπὸν ἔχουσαν νὰ θεραπεύσῃ τὰς ἀνάγκας τοῦ στρατοῦ μέχρι τῆς λήξεως τοῦ ἔτους. ἐπειδὴ ὑπῆρξεν ἀμφιβολία τις περὶ τούτου δίδω τὴν ἐξήγησιν. . . . . .

Διὰ τὸ 1879, ἐὰν τῷ ὄντι εὑρεθῶμεν εἰς τὴν ἀνάγκην, ἐὰν ἡ Ἑλλὰς προκληθῇ νὰ ἐνεργήσῃ στρατιωτικῶς κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς μας θέλομεν σᾶς ζητήσῃ ἄλλα 35 ἑκατομμύρια (Συγκίνησις). Ἐὰν τῷ 1879 δὲν εἶναι τακτικὸν ἔτος, καὶ ἔτος εἰρήνης ἐὰν εἰς πᾶσαν, ὁποίαν δήποτε περίστασιν, ἡ Ἑλλὰς δὲν θέλῃ νὰ ἀρνηθῇ τὸ Ἐγὼ αὐτῆς, ἐὰν δὲν θέλῃ νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι δὲν ἔχει οὐδεμίαν πεποίθησιν εἰς ἑαυτὴν, ὅτι οὐδὲν θέλει νὰ ἐλπίσῃ ἀφ' ἑαυτῆς, ὅτι θέλει νὰ ἐπανέλθῃ ὅπου εὑρίσκετο, καὶ νὰ ἀδιαφορήσῃ εἰς τὰ γεγονότα, ἐὰν ὑπάρξωσι γεγονότα τὰ ὁποῖα προσκαλοῦσιν αὐτὴν νὰ ἐνεργήσῃ, τότε ὁ προϋπολογισμὸς, τὸν ὁποῖον παρουσιάζομεν, εἶναι ἀρκετός· ἐὰν ὅμως πρόκηται νὰ ἐνεργήσῃ καὶ νὰ θέσῃ 40 τοὐλάχιστον χιλιάδας στρατοῦ εἰς ἐνέργειαν, ἵνα συμπληρώσῃ τὰς ἀνάγκας τοῦ στρατοῦ τούτου, διὰ νὰ τὸν συντηρήσῃ καὶ τὸν κινήσῃ, ἔχει ἀνάγκην νέας θυσίας καὶ αὐτὴ ἡ θυσία καθ' ὅλους τοὺς προϋπολογισμοὺς ἀναβιβάζεται εἰς 35 ἑκατομμύρια, ὡς σᾶς εἶπον.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΦΑΣΙΣ
ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ.

Ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τὰς αἰτήσεις τῶν ἀντιπροσώπων τῆς γενικῆς τῶν Κρητῶν συνελεύσεως καὶ τὴν εἰς αὐτὰς ἀπάντησιν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἐπιτρόπου Γαζῆ Ἀχμὲτ Μουχτὰρ πασσᾶ. Εἰς τὴν ἀπάντησιν ταύτην ἐγένοντο τροποποιήσεις καὶ συμπληρώσεις ἃς ἡ Α. Ἐξ. ἀπεδέξατο καὶ διεβίβασεν εἰς τὴν Υ. Πύλην, ὅπως τύχωσι τῆς ἀπαιτουμένης κυρώσεως. Τὸ κείμενον τοῦ τελευταίου τούτου ἐγγράφου ἔχει ὡς ἕπεται.

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙΣ
ἐπενεχθεῖσαι ἐπὶ τοῦ Ὀργανικοῦ νόμου τῆς Κρήτης τοῦ 1868.

Ἄρθρ. 1. Ὁ Ὀργανικὸς νόμος τῆς νήσου Κρήτης θέλει ἐφαρμόζεσθαι ὡς καὶ πρότερον, μετὰ τῶν ἑπομένων τροποποιήσεων καὶ συμπληρώσεων, αἱ δὲ διατάξεις αὐτοῦ δὲν δύνανται νὰ ἀλλοιωθῶσιν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος.

Ἄρθρ. 2. Ὁ Γεν. Διοικητὴς θὰ διορίζηται συμφώνως τῷ Ὀργανικῷ νόμῳ, ἡ δὲ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ ὁρίζεται ἐπὶ πενταετίαν.

Ἄρθρ. 3. Ἡ Γεν. Συνέλευσις θέλει ἀπαρτίζεσθαι ἐξ 80 μελῶν, ὧν τὰ μὲν 49 χριστιανικὰ, τὰ δὲ 31 μουσουλμανικὰ ὡς ἑξῆς

Πόλεις	*Μουσουλμ.*	*Χριστ.*
Πόλις Χανίων	3	1
Κυδων. ἢ Τὸπ ἀλτὶ μετ' Ἀληκιανοῦ	1	3
Κίσσαμος	1	3
Σέλινος	1	3
Σφακιὰ		4

Ἀποκόρωνας	1	3
Ἅγ. Βασ. ἐπονομαζόμ.	1	3
Πόλις Ῥεθύμνης	3	1
Ἐπαρχία Ῥεθύμνης	1	3
Ἀμάριον	1	3
Μυλοπόταμον	1	3
Πόλις Ἡρακλείου	3	1
Μαλεβίζιον καὶ Τέμενος	1	3
Πεδιὰς	1	3
Μονοφάτσιον καὶ μέρ. Ῥίζου	3	1
Καινούριον καὶ Πυργιώτισσα	2	2
Μεράβελον καὶ Λασίθιον	1	3
Σιτεία	2	2
Ἱεράπετρος	2	2
Βιάνος καὶ μέρος Ῥίζου	2	2
	31	49

Ἄρθρ. 4. Ἡ διάρκεια τῆς ἐτησίας συνόδου τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως θέλει εἶσθαι ὡς καὶ πρότερον τεσσαρακονθήμερος, ἐν περιπτώσει ὅμως καθ' ἣν αἱ ἐργασίαι αὐτῆς ἤθελον τὸ ἀπαιτήσει, δύναται νὰ παραταθῇ ἐπὶ εἴκοσιν ἔτι ἡμέρας διὰ τὸ πρῶτον τοῦτο ἔτος. Θέλει δὲ συνεδριάζει δημοσίᾳ.

Ἡ γενικὴ Συνέλευσις θέλει ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προβῇ ἀμέσως εἰς συμπλήρωσιν τῆς ἐν ἰσχύϊ ὀθωμανικῆς νομοθεσίας, συντάττουσα τὴν ἐλλείπουσαν ἤδη πολιτικὴν καὶ ποινικὴν Δικονομίαν, καὶ δημοτικὸν νόμον, καὶ ὑποβάλῃ τοὺς νόμους τούτους εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς Ὑψ. Πύλης ἥτις θέλει ἐπικυροῖ αὐτὸν, ἐὰν δὲν προσθάλωσι τὰ δικαιώματα τοῦ κράτους καὶ δὲν ἀντιβαίνωσιν εἰς τὰς βάσεις τῆς καθόλου νομοθεσίας.

Ἐὰν ἀκολούθως ἀνάγκαι τοπικοῦ συμφέροντος ἤθελον ἀπαιτήσει τροποποιήσεις πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἀνεπαρκοῦς τῶν ἐν ἰσχύϊ νόμων, ἡ Γενικὴ Συνέλευσις θέλει ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ψηφίζῃ διὰ πλειονοψηφίας τῶν δύο τρίτων τῶν μερῶν αὐτῆς, τὰς τροποποιήσεις ταύτας, καὶ ὑποβάλῃ αὐτὰς εἰς τὴν ἔγκρισιν καὶ ἐπικύρωσιν τῇ Ὑψ. Πύλης. Αὕτη δὲ ἡ πλειονοψηφία τῶν δύο τρίτων δὲν θέλει ἀπαρτίζεσθαι εἰμὴ ἐπὶ τῆς τελευταίας παραγράφου τοῦ ἄρθρου τούτου.

Ἄρθρ. 5. Οἱ χριστιανοὶ ἔπαρχοι θὰ ὦσι πλειότεροι τῶν μουσουλμάνων ἐπάρχων κατὰ τὰς τοπικὰς ἀνάγκας.

Ἄρθρ. 6. Τὰ διοικητικὰ συμβούλια θέλουν ἀπαρτίζεσθαι ὅπως καὶ πρότερον, ἀλλ' οἱ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι πλὴν τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ, τῶν διοικητῶν καὶ τῶν ἐπάρχων ὑφ' ὧν προεδρεύονται τὰ ἐν λόγῳ συμβούλια, δὲν θὰ ἀποτελῶσι τοῦ λοιποῦ μέρος αὐτῶν.

Ἄρθρ. 7. Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία θέλει εἶσθαι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς, τὰ δε δικαστήρια μένουσιν ὡς καὶ πρότερον. Ἐὰν ἡ Γενικὴ Συνέλευσις ἤθελε δυνηθῇ νὰ ἐξεύρῃ σχέδιον προσφορώτερον διά τε τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, δύναται νὰ ὑποβάλῃ τοῦτο εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς Ὑψ. Πύλης.

Ἄρθρ. 8. Ὁ γενικὸς διοικητὴς θὰ ἔχῃ τοῦ λοιποῦ ἕνα σύμβουλον Χριστιανὸν μὲν, ἂν οὗτος εἶναι Ὀθωμανὸς, Ὀθωμανὸν δὲ ἂν ὁ γενικὸς διοικητὴς εἶναι Χριστιανός.

Ἄρθρ. 9. Ἡ γραφικὴ ὑπηρεσία ἐν γένει ἐν τῇ νήσῳ θέλει ἐκτελεῖσθαι εἰς ἀμφοτέρας τὰς γλώσσας, ἑπομένως αἱ ἀποφάσεις καὶ τὰ πρακτικὰ τῶν ἐν αὐτῇ συμβουλίων καὶ δικαστηρίων θὰ συντάσωνται ἐν ταῖς δύο γλώσσαις. Ἐπειδὴ δὲ οἱ κάτοικοι λαλοῦσι συνήθως τὴν ἑλληνικὴν αἱ συζητήσεις ἐν τῇ γενικῇ συνελεύσει καὶ τοῖς δικαστηρίοις θὰ γίνωνται ἑλληνιστί.

Ἄρθρ. 10. Ἐκτὸς τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι ἐπίσης θέλουν διορίζεσθαι κατὰ τοὺς ἐν ἰσχύϊ κανονισμούς· ὅσοι ὅμως τῶν ἐντοπίων ἤθελον ἔχει τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα θέλουν προ τιμᾶσθαι.

Ἄρθρ. 11. Ἐὰν ἡ Γενικὴ Συνέλευσις ἤθελεν ἐξεύρει σύστημα εἰσπράξεως τῆς δεκάτης ἐπωφελέστερον διά τε τὴν κυβέρνησιν καὶ τοὺς κατοίκους, δύναται νὰ ὑποβάλῃ τοῦτο εἰς τὴν ἔγκρισιν καὶ ἐπικύρωσιν τῆς Ὑψ. Πύλης.

Ἄρθρ. 12. Διὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς ἐν τῇ νήσῳ χωροφυλακῆς, θέλουν γίνεσθαι δεκτοὶ συμφώνως πρὸς τοὺς κανονισμοὺς τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως ὅσοι τῶν ἐντοπίων Χριστιανῶν καὶ Μουσουλμάνων ἤθελον ζητήσει νὰ εἰσαχθῶσιν ἐν αὐτῇ. Ἐν ὅσῳ δὲ δὲν ἤθελεν ἀποδειχθῇ τὸ ἀνεπαρκὲς αὐτῶν, δὲν θέλουν γίνεσθαι δεκτοὶ οἱ κάτοικοι ἄλλων μερῶν τοῦ κράτους. Ὁ συνταγματάρχης τῆς χωροφυλακῆς θέλει διορίζεσθαι ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, οἱ δὲ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ θέλουν ἐκλέγεσθαι ὑπὸ τῆς γενικῆς διοικήσεως ἐκ τῶν χριστιανῶν καὶ μουσουλμάνων κατοίκων συνῳδὰ τοῖς Κανονισμοῖς καὶ διορίζεσθαι ἐκ Κων)πόλεως. Ταμεῖον συντάξεως σχηματισθήσεται διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας τῆς χωροφυλακῆς, εἰδικὸς δὲ κανονισμὸς συνταχθήσεται ἐπὶ τούτῳ.

Ἄρθρ. 13 Προσπάθειαι καταβληθήσονται ὅπως εἰσαχθῇ ἡ δέουσα εἰς τὰς δαπάνας οἰκονομία. Αἱ δαπάναι τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ δὲν θέλουν ἐπιβαρύνει τὸν προϋπολογισμὸν τῆς νήσου, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν θὰ συμπεριληφθῶσι τὰ δικαιώματα τῶν τελωνείων, τοῦ ἅλατος καὶ τοῦ καπνοῦ, καθὼς ἐπίσης καὶ αἱ πρόσοδοι καὶ δαπάναι τῶν θρησκευτικῶν ἀφιερωμάτων (ἐφκαφίων), ἅτινα διευθυνόμενα μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῆς γενικῆς διοικήσεως, καὶ συμπεριλαμβανόμενα εἰς τὸν προϋπολογισμὸν αὐτῆς, θέλουσι τοῦ λοιποῦ ἀποφασισθῇ καὶ διευθύνεσθαι ἰδιαιτέρως

Ἀφαιρεθεισῶν τῶν δαπανῶν τῆς τοπικῆς ἀρχῆς ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς νήσου, τὸ ἥμισυ τοῦ καθαροῦ περισσεύματος θέλει ἀποστέλλεσθαι εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν ταμεῖον, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ θέλει δαπανᾶται εἰς ἐπιτόπια ἔργα δημοσίου ὠφελείας, ἤτοι 1) Εἰς τὴν διοργάνωσιν τῶν φυλακῶν. 2) Εἰς τὴν σύστασιν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων. 3) Εἰς τὸν σχηματισμὸν νοσοκομείων. 4) Εἰς τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπισκευὴν δρόμων καὶ λιμένων. Τὰ ἔργα ταῦτα θέλουσιν συζητεῖσθαι καὶ ψηφίζεσθαι ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, ἥτις ἐν ἑκάστῃ ἐτησίᾳ συνόδῳ, θέλει ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξετάζῃ, ἐὰν τὰ ἐτήσια ἔσοδα καὶ ἔξοδα ἐγίνοντο συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς νήσου.

Ἐν περιπτώσει ὅμως καθ' ἣν τὰ ἔσοδα δὲν δύνανται νὰ καλύψωσι τὰ ἔξοδα, ἡ δὲ διοίκησις μεθ' ὅλας τὰς καταβληθησομένας προσπαθείας της δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ ἐξεύρῃ μέσον ἐπαυξήσεως τῶν εἰσοδημάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου οἱ μισθοὶ τῶν ὑπαλλήλων δὲν ἤθελον πληρωθῇ πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐκ τῶν μισθοδοσιῶν περιερχομένου ἐλλείμματος, ἡ αὐτοκρατορικὴ κυβέρνησις θέλει παραχωρεῖ ποσότητα χρηματικὴν, ἀνερχομένην μέχρι τοῦ ἡμίσεος τῶν εἰσοδημάτων τῶν τελωνείων τοῦ ἔτους ἐκείνου, καθ' ὃ ὁ προϋπολογισμὸς τῆς νομαρχίας ἤθελε παρουσιάσει τὸ ὡς εἴρηται ἔλλειμμα.

Ἄρθρ. 14. Τὸ χαρτονόμισμα δὲν θέλει κυκλοφορεῖ ἐν τῇ νήσῳ, οἱ δὲ μισθοὶ τῶν ὑπαλλήλων θὰ πληρόνωνται εἰς μεταλλικόν.

Ἄρθρ. 15. Θέλει ἐπιτρέπεσθαι ἐν τῇ νήσῳ σύστασις φιλεκπαιδευτικῶν Συλλόγων, τυπογραφείων καὶ ἔκδοσις ἐφημερίδων συμφώνως τοῖς κειμένοις νόμοις τοῦ κράτους.

Ἄρθ. 16. Ἐὰν τυχὸν διαβιβασθῶσιν ἐνταῦθα διαταγαὶ ὑπουργικαὶ ἀντιβαίνουσαι εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν δικαστηρίων, τοὺς ἐν ἰσχύϊ νόμους καὶ τὸν Ὀργανικὸν νόμον, δὲν θέλουσιν ἐκτελεῖσθαι

Ἰδιαίτεραι διατάξεις.

α΄. Θέλει προκηρυχθῇ γενικὴ ἀμνηστεία. Οἱ καθυστεροῦντες φόροι τῶν γεωργῶν δὲν θέλουν ζητηθῇ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς πρὸς τὸ αὐτοκρατορικὸν ταμεῖον ὀφείλοντας ἐνοικιαστὰς καὶ εἰσπράκτορας, θέλουσιν ἐνεργηθῇ ὡς πρὸς αὐτοὺς τὰ ἐν τῇ περὶ τούτου προλαβόντως ἐκδοθείσῃ διαταγῇ τῆς Ὑψ. Πύλης.

β΄. Θέλει ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς νήσου νὰ ἔχωσι τὰ ὅπλα των, ἀπαγορεύεται ὅμως αὐτοῖς νὰ περιφέρωνται μετ' αὐτῶν ἄνευ ἀδείας τῆς ἀρχῆς.

γ΄. Θέλει ἐξευρεθῇ τρόπος τῆς ὁριστικῆς λύσεως τῶν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866 χρεῶν πρὸς εὐκολίαν τῶν ἀπόρων ὀφειλετῶν.

δ΄. Ὁ προσηλυτισμὸς ἀπαγορεύεται. Ἕκαστος δὲ εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἀσπασθῇ τὸ θρήσκευμα τὸ ὁποῖον προτιμᾷ, κατὰ τὸ μέτρον ὅμως τὸ ὁποῖον παρεδέχθη ἡ κυβέρνησις, συνεπείᾳ τῆς πρό τινος μεταξὺ Μουσουλμάνων καὶ Χριστιανῶν ἐπελθούσης συμφωνίας δὲν θὰ ἐπιτρέπηται εἰς τοὺς ἐξωμότας νὰ μένωσιν ἐν τῇ νήσῳ, ἀλλ' ἀφίνονται ἐλεύθεροι νὰ μεταβῶσιν ὅπου βούλωνται.

ε΄. Ἐκτὸς τῶν προσωρινῶς κατασχεθέντων κτημάτων συνεπείᾳ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866. ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐξ αὐτῶν ἐκποιημένα, ἡ τοπικὴ ἀρχὴ θέλει ἀπευθύνεσθαι εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην πρὸς ἐνέργειαν τῶν δεόντων.

ϛ΄. Ὁ κανονισμὸς τῶν περὶ Χριστιανικῶν Ὀρφανικῶν Τραπεζῶν, τὸν ὁποῖον ὑπέβαλον αἱ πέντε χριστιανικαὶ Δημογεροντίαι τῆς νήσου, ἀφοῦ προηγουμένως ἐξετασθῇ ἐνταῦθα, θέλει διαβιβασθῇ εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην πρὸς ἐπικύρωσιν.

ζ. Θέλουσι συστηθῇ ἐν τῇ νήσῳ ὑποθηκοφυλακεῖα καὶ συμβολαιογραφεῖα, ἅτινα θέλουσι συντάσσει μεταξὺ ἄλλων ἐγγράφων ὅλα τὰ ἔγγραφα ἰδιοκτησίας, ἐκτὸς τῶν Φεραγατίων.

Αἱ τροποποιήσεις καὶ συμπληρώσεις, αἵτινες ἀπεφασίσθη νὰ ἐπιτευχθῶσιν ἐν τῷ Ὀργανικῷ νόμῳ τοῦ 1868 (καὶ 25 Ῥαμαζανίου 1284), συγκείμεναι ἐκ τῶν ἀνωτέρω 16 ἄρθρων καὶ ἰδιαιτέρων διατάξεων κοινοποιηθήσονται εἰς τοὺς κυρίους ἀντιπροσώπους τῆς Γεν. Συνελεύσεως τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ, ἐπιφυλασσομένης τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐγκρίσεως καὶ ἐπικυρώσεως τῆς Ὑψ. Πύλης.

Ἐν Χανίοις, τὴν 30 σεπτεμβρίου 1878.

ΤΟ ΝΕΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ.

Ἡ ἐπίσημος *Ἐφημερὶς τοῦ Λονδίνου* ἐδημοσίευσε τὸ πολίτευμα τῆς Κύπρου, ἔχον ὧδε.

Ἐπειδὴ συμφέρει νὰ ληφθῇ πρόνοια περὶ τῆς ἀσκήσεως τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης ἐν Κύπρῳ, ἡ Αὐτῆς Μεγαλειότης ἡ ἄνασσα Βικτωρία, κατ' εἰσήγησιν τοῦ ἰδιαιτέρου συμβουλίου της, διατάσσει τὰ ἑπόμενα.

1. Ἐν τῇ νήσῳ θὰ ὑπάρχῃ τοποτηρητὴς καὶ ἀρχιστράτηγος, καλούμενος μέγας ἁρμοστὴς, ἐκ διαλειμμάτων διοριζόμενος κατ' ἐπιτροπὴν τῇ ἰδιοχείρῳ ὑπογραφῇ τῆς Α. Μεγαλειότητος.

2. Ὁ ἁρμοστὴς θὰ διαχειρίζῃ τὴν κυβέρνησιν τῆς νήσου ἐν ὀνόματι τῆς ἀνάσσης· θὰ ἐκτελῇ ἀκριβῶς

πάντα καθ' οἵας ἂν λαμβάνῃ ἐπιταγὰς παρὰ τοῦ εἰδικοῦ συμβουλίου τῆς ἀνάσσης ἢ παρὰ τῶν ὑπουργῶν αὐτῆς.

3. Ὁ ἁρμοστὴς θὰ ἔχῃ σφραγῖδα ἐπίσημον, ἥτις ἔσται δημοσία τῆς νήσου σφραγίς· ἄχρις οὗ δὲ προσδιορισθῇ ἡ ἐπίσημος σφραγίς, δύναται νὰ ποιῆται χρῆσιν τῆς ἑαυτοῦ, ὡσανεὶ αὕτη ἦτο δημοσία.

4. Ἐν τῇ νήσῳ συγκροτηθήσεται συμβούλιον νομοθετικόν.

5. Τῇ εἰσηγήσει τοῦ συμβουλίου τούτου θὰ ἐκδίδῃ ὁ ἁρμοστὴς νόμους καὶ διαταγάς, οἵας ἂν κρίνῃ ἐκ διαλειμμάτων ἀπαραιτήτους εἰς τὴν εἰρήνην, τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀγαθὴν κυβέρνησιν τῆς νήσου· ὑπόκειται ὅμως εἰς τὰς ἑκάστοτε ὁδηγίας τῆς ἀνάσσης καὶ τοῦ συμβουλίου της. Ἡ ἄνασσα ἔχει δικαίωμα, διά τινος τῶν ὑπουργῶν της, νὰ ἐπικυροῖ ἢ ἀκυροῖ τοὺς προμνημονευθέντας νόμους καὶ τὰς διαταγὰς καθόλου ἢ ἐπὶ μέρους, καὶ νὰ ἐκδίδῃ αὐτή, τῇ εἰσηγήσει τοῦ συμβουλίου της, διαταγὰς καὶ νόμους, οἵους ἂν ὑπολαμβάνῃ προσφόρους εἰς τὴν εἰρήνην, τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀγαθὴν τῆς νήσου κυβέρνησιν.

6. Τὸ νομοθετικὸν τῆς νήσου συμβούλιον ἀπαρτίζουσιν ὁ ἑκάστοτε ἁρμοστὴς καὶ ἄλλοι δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ ἄνδρες, οὔτε ὀλιγώτεροι τῶν τεσσάρων, οὔτε πλείονες τῶν ὀκτώ, καὶ διοριζόμενοι ὑπὸ τῆς ἀνάσσης τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς ὑπογραφῇ, ἢ πρὸς καιρὸν διοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ ἁρμοστοῦ, ἄχρις οὗ κυρώσῃ τὴν ἐκλογήν των ἡ ἄνασσα. Ἡ ἡμίσεια μερὶς τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου, πλὴν τοῦ προέδρου ἁρμοστοῦ, ἀπαρτίζεται ἐκ δημοσίων ἐν τῇ νήσῳ ὑπαλλήλων, κληθησομένων μελῶν ἐπισήμων· ἡ ἑτέρα μερὶς ἐκ νησιωτῶν, κληθησομένων μελῶν μὴ ἐπισήμων· θὰ παρεδρεύωσι δὲ ἐπὶ διετίαν, καὶ δύνανται νὰ ἀποδειχθῶσιν αὖθις μέλη ἐπὶ ἑτέραν διετίαν, ἐὰν κριθῇ τοῦτο εὔλογον.

7. Ἐὰν μέλος τι τοῦ συμβουλίου ἀποδημήσῃ πρὸς καιρὸν ἐκ τῆς νήσου, ἢ καταστῇ ἀνίκανον νὰ ἐπιτελῇ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ, ἢ τελευτήσῃ, δύναται ὁ ἁρμοστὴς νὰ ἐκλέξῃ πρὸς καιρὸν ἕτερον μέλος ἐπίσημον ἢ μὴ ἐπίσημον. Ἐὰν γίνῃ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκλογή, ἕνεκεν ἀποδημίας ἢ ἀνικανότητος, ὁ ἄρτι διορισθεὶς ἀποχωρεῖ πάλιν, ἐὰν ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἴδια ὁ ἀποδημήσας, ἢ ἐὰν κηρυχθῇ ὑπὸ τοῦ ἁρμοστοῦ ἱκανὸς ὁ πρόσθεν ἀνίκανος. Τοὺς προσκαίρους τούτους διορισμοὺς ἐμπορεῖ νὰ ἀνιχνεύσῃ μὲν ἡ ἄνασσα διά τινος τῶν ὑπουργῶν της, νὰ ἀνακαλῇ δὲ ὁ ἁρμοστής.

8. Πᾶς νομοθετικὸς σύμβουλος θὰ μένῃ ἐν τῇ θέσει αὐτοῦ ἐφ' ὅσον ἀρέσκει τῇ ἀνάσσῃ· ὁπόταν ἀποχωρήσῃ δι' οἱανδήποτε αἰτίαν, τὸ συμβούλιον θὰ ἐξακολουθῇ τὰς ἐργασίας του, αἵτινες θὰ ἔχωσι τὸ ἀπαιτούμενον κῦρος, ἀδιάφορον ἐὰν πρὸς καιρὸν ἀλλοιῶται ἡ ἀναλογία τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπισήμων καὶ μὴ ἐπισήμων μελῶν, ἐφ' ὅσον εἶναι ἐκκρεμὴς ἡ ἐκλογὴ νέου συμβούλου.

9. Τὰ ἐπίσημα τοῦ συμβουλίου μέλη θὰ προηγῶνται τῶν μὴ ἐπισήμων καὶ θὰ παρεδρεύωσι κατὰ τὴν τάξιν οὗ περ ἔχουσιν ἕκαστος ἀξιώματος, ἢ ὅπως ἂν ὁρίσῃ ὁ ἁρμοστής. Τὰ μὴ ἐπίσημα μέλη θὰ παρεδρεύωσι κατὰ τὴν χρονολογικὴν τάξιν τοῦ διορισμοῦ των, ἐκτὸς ἂν δόξῃ ἄλλως τῷ ἁρμοστῇ.

10. Τοῦ συμβουλίου προεδρεύει ὁ ἁρμοστής, ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τούτου, ἕτερον μέλος διοριζόμενον ὑπ' αὐτοῦ ἐγγράφως· ἐν ἐλλείψει δὲ τοιούτου διορισμοῦ, τὸ ἑκάστοτε παρὸν μέλος, τὸ ἡγούμενον κατὰ τὴν τάξιν. Πάντα τὰ ζητήματα ἀποφασίζονται διὰ πλειονοψηφίας· ὁ ἁρμοστὴς ἢ ὁ πρόεδρος ἔχει τὴν πρώτην ψῆφον ἐπὶ παντὸς προκειμένου καὶ τὴν κυρίαν ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας.

11. Ἄχρις οὗ δὲν ἀποφασίζει ἄλλως τὸ συμβούλιον, οὐδεμία ὑπόθεσις (πλὴν τῆς ἀναβολῆς) θὰ ἦναι ὑποκείμενον συνδιασκέψεων, ἐὰν μὴ παρῶσι τρία μέλη πλὴν τοῦ ἁρμοστοῦ ἢ τοῦ προεδρεύοντος μέλους.

12. Ἐν τῇ διεξαγωγῇ τῶν ὑποθέσεων καὶ τῇ ἐκδόσει τῶν νόμων τὸ συμβούλιον θὰ προσαρμόζηται εἰς τὰς πρὸς τὸν ἁρμοστὴν διαβιβαζομένας ἐγγράφους ὁδηγίας τῆς ἀνάσσης.

13. Συμφώνως πρὸς τὰς ὁδηγίας ταύτας τὸ συμβούλιον δύναται νὰ συντάξῃ διαρκῆ κανονισμὸν περὶ τῶν ἐργασιῶν του.

14. Ἐάν τις σύμβουλος χρεωκοπήσῃ, ἢ φανῇ ἀναξιόχρεως, ἢ κατηγορηθῇ ἐπὶ κακουργήματι, ἢ ἀποδημήσῃ ἐκ τῆς νήσου μακρότερον τῶν τριῶν μηνῶν ἄνευ ἀδείας τοῦ ἁρμοστοῦ, δύναται ὁ ἁρμοστὴς νὰ κηρύξῃ ἐγγράφως, ὅτι ἡ ἕδρα ἐν τῷ συμβουλίῳ ἐκενώθη· ἅμα δὲ κηρυχθείσης τῆς δηλώσεως ταύτης, παύεται ὢν μέλος τοῦ συμβουλίου.

15. Ὁ ἁρμοστὴς δύναται διὰ τῆς ὑπογραφῆς καὶ τῆς σφραγῖδος του νὰ ἀποπέμπῃ οἱονδήποτε σύμβουλον, ἐνεργῶν κατὰ τὰς ὁδηγίας τῆς ἀνάσσης.

16. Πᾶν μέλος μὴ ἐπίσημον ἐμπορεῖ νὰ παραιτῆται δι' ἐγγράφου ἰδιοχείρου· ἡ παραίτησις ὅμως δὲν ἔχει κῦρος ἐὰν μὴ γίνῃ ἐγγράφως δεκτὴ ὑπὸ τοῦ ἁρμοστοῦ ἢ τῆς ἀνάσσης διά τινος τῶν ὑπουργῶν της.

16. Οὔτε νόμος οὔτε διάταξις γινομένη ὑπὸ τοῦ ἁρμοστοῦ κατ' εἰσήγησιν τοῦ συμβουλίου ἔχει κῦρος, ἐὰν μὴ τὴν ὑπογράψῃ καὶ σφραγίσῃ ὁ ἁρμοστὴς ἐν ὀνόματι τῆς ἀνάσσης.

18. Παρὰ τὰ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν μνημονευθέντα, ἐμπορεῖ ὁ ἁρμοστής, ἐν περιπτώσει ἀνάγκης, νὰ συντάσσῃ καὶ προκηρύττῃ ἐκ διαλειμμάτων ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τῆς τάξεως καὶ τῆς ἀγαθῆς κυβερνήσεως τῆς νήσου διατάξεις, ὑποκειμένας ὅμως εἰς τὴν καθόλου ἢ ἐπὶ μέρους ἀκύρωσιν ὑπὸ τῆς ἀνάσσης διά τινος τῶν ὑπουργῶν της· πᾶσα τοιαύτη διάταξις θὰ ἔχῃ κῦρος (ὡς αἱ ἄλλαι, αἱ ἐκδιδόμεναι ὑπὸ τοῦ ἁρμοστοῦ τῇ εἰσηγήσει τοῦ ὑπουργείου) οὐχὶ πλειότερον τῶν ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς προκηρύξεώς της, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ὑπουργὸς δηλώσῃ τῷ ἁρμοστῇ καὶ πρότερον ἔτι τὴν ὑπὸ τῆς ἀνάσσης ἀκύρωσιν, ἢ ἂν ὁ ἁρμοστὴς ἀντικαταστήσῃ ἀντ' αὐτῆς ἑτέραν διάταξιν τῇ εἰσηγήσει τοῦ συμβουλίου.

19. Νόμοι, διατάξεις καὶ οἱαδήποτε τούτων μερίδες, ἐκδιδόμεναι ὑπὸ τοῦ ἁρμοστοῦ εἴτε εἰσηγήσει τοῦ συμβουλίου, εἴτε ἐξ ἰδίου αὐτοῦ κύρους διὰ προκηρύξεως, ἀκυρούμεναι δὲ ὑπὸ τῆς ἀνάσσης, δὲν ἔχουσι πλέον κῦρος καὶ δὲν ἐκτελοῦνται, ἅμα προκηρύξαντος τοῦ ἁρμοστοῦ ἐν τῇ νήσῳ τὴν βασιλικὴν ἀκύρωσιν.

20. Ὁ ἁρμοστὴς ἐμπορεῖ νὰ ἀποφασίζῃ καὶ ἐκτελῇ ἐν ὀνόματι τῆς ἀνάσσης χορηγήσεις καὶ διαθέσεις, ἐφ' οἱωνδήποτε γαιῶν δυναμένων νομίμως νὰ χορηγηθῶσι καὶ διατεθῶσιν ὑπὸ τῆς ἀνάσσης ἐν τῇ νήσῳ.

21. Ὁ ἁρμοστὴς διορίζει δικαστὰς, εἰρηνοδίκας καὶ ἄλλους ἀναγκαίους ὑπαλλήλους, ὅσοι θὰ διωρίζοντο νομίμως ὑπὸ τῆς ἀνάσσης. Πάντες οὗτοι μένουσιν ἐν τῇ θέσει των ἐφ' ὅσον ἀρέσκει τῇ Αὐτῆς Μεγαλειότητι.

22. Ὁ ἁρμοστὴς χορηγεῖ, ἐν ὀνόματι τῆς ἀνάσσης, εἰς καταδίκους ἐν τῇ νήσῳ ἐλευθέραν καὶ ἀπόλυτον συγγνώμην ἢ ὑποκειμένην εἰς ὅρους εὐλόγους, ἢ ἀναβολὴν τῆς ἐκτελέσεως τῆς καταδίκης, ἐφ' ὅσον ἂν κρίνῃ πρέπον.

23. Ὁ ἁρμοστὴς ἀπολύει, ὅταν τὸ κρίνῃ εὔλογον, καταδίκους ἀπὸ χρηματικῆς ποινῆς μὴ ὑπερβαινούσης τὰς 50 λίρας· ἀναβάλλει δὲ τὴν ἀπότισιν ποινῶν ὑπερβαινουσῶν τὰς 50 λίρας, ἄχρις οὗ γίνῃ αὐτῷ γνωστὸν τὸ θέλημα τῆς ἀνάσσης.

24. Ὁ ἁρμοστὴς παύει πρὸς καιρὸν οἱονδήποτε ἐν τῇ νήσῳ ὑπάλληλον ἐπὶ εὐλόγῳ αἰτίᾳ· ἡ παῦσις δὲ ἔχει κῦρος ἄχρις οὗ μάθῃ τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπόφασιν τῆς ἀνάσσης. Ἐν τοιαύταις δὲ παύσεσι πρέπει νὰ τηρῇ τὰς ἑκάστοτε διδομένας αὐτῷ ὁδηγίας.

25. Ἐν τῇ νήσῳ θὰ ὑπάρχῃ καὶ θὰ χορηγῇ συμβουλὰς τῷ ἁρμοστῇ συμβούλιον ἐκτελεστικόν, συγκείμενον ἐκ τοιούτων προσώπων καὶ κατὰ μέθοδον οἵαν ἂν ἑκάστοτε ὑποδείξῃ τῷ ἁρμοστῇ ἡ Αὐτῆς Μεγαλειότης. Τὰ μέλη αὐτοῦ θὰ κατέχωσι τὰς θέσεις αὐ τῶν ἐφ' ὅσον ἂν ἀρέσκῃ τῇ ἀνάσσῃ· ὁ δὲ κανονισμὸς τοῦ συμβουλίου θὰ συντάσσηται κατὰ τὰς διδομένας ἑκάστοτε ὁδηγίας.

26. Ἐὰν ἀποθάνῃ, ἢ καταστῇ ἀνίκανος, ἢ ἀπολυθῇ, ἢ ἀποδημήσῃ ὁ ἁρμοστὴς, ἐξασκεῖ πρὸς καιρὸν τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ἀνὴρ ἔχων τὰ προσόντα νὰ ἀποδειχθῇ διάδοχος ἐκείνου ὑπὸ τῆς ἀνάσσης. ἐὰν μὴ ὑπάρχῃ ἐν τῇ νήσῳ τοιοῦτος ἀνὴρ, διαδέχεται τὸν ἁρμοστὴν ὁ πρεσβύτατος τῶν αὐτόθι στρατιωτικῶν ὑπαλλήλων τῆς ἀνάσσης.

27. Αἱ ἀπὸ τοῦ 1873 διατάξεις περὶ διαδικασίας τῶν βρετανῶν προξένων ἐν Τουρκίᾳ καὶ ἄλλαι. . . . . παύονται ἔχουσαι κῦρος ἐν τῇ νήσῳ μίαν ἡμέραν ἀφ' οὗ ἐκδοθῇ ὑπὸ τοῦ ἁρμοστοῦ ἡ οἰκεία προκήρυξις.

28. Ἡ διάταξις ἥδε ἄρχεται ἔχουσα κῦρος κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον· α) ὁ διορισμὸς τοῦ ἁρμοστοῦ καὶ ἡ ἔκδοσις ὁδηγιῶν ἀμέσως ἀπὸ τῆς συντάξεως τῆς προκειμένης διατάξεως· β) πάντα τὰ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἄρθροις ἄλλα μνημονευόμενα μίαν ἡμέραν ἀφ' οὗ ἐκδώσῃ ἐν τῇ νήσῳ οἰκείαν προκήρυξιν ὁ ἁρμοστής.

Ἡ προκειμένη διάταξις ἔσται ἔγκυρος ἄχρις οὗ ἀνακληθῇ ἢ τροποποιηθῇ ὑπὸ τῆς ἀνάσσης τῇ εἰσηγήσει τοῦ εἰδικοῦ συμβουλίου.

Οἱ δύο ὑπουργοὶ, ὁ μαρκίων Σαλισβουρῆ καὶ ὁ ὑποχώμης Κρανβόκ καὶ οἱ λόρδοι ἐπίτροποι τοῦ ταμείου θὰ δώσωσιν ἕκαστος τὰς ἀπαιτουμένας περαιτέρω ὁδηγίας.

Βαλμοράλ, 14 σεπτεμβρίου 1878.

[Ὑπογ.] **ΒΙΚΤΩΡΙΑ.**

ΓΑΜΟΣ ΠΟΛΥΤΕΛΕΣΤΑΤΟΣ. – Γερμανικὴ ἐφημερὶς ἀφηγεῖται μέγιστον καὶ πολυτελέστατον γάμον, οἷος οὐδέποτε ἐν Γερμανίᾳ ἐγένετο. Οὗτος ἐτελέσθη ἐν Ἴττενχιμ τὴν 26—29 παρελθόντος σεπτεμβρίου, ὑπὸ τοῦ Ἰκκώβου Δίε, ἄγοντος γαμετὴν τὴν νεωτέραν θυγατέρα τοῦ Καρόλου Ἄμμελ. Οἱ γάμοι οὗτοι, ἐν οἷς παρέστησαν 400 συνδαιτυμόνες, διήρκεσαν ἐπὶ τριήμερον. Ἐν αὐτοῖς ἐσφάγησαν 2 βόες, 2 δαμάλεις, πλεῖστοι χοῖροι καὶ πρόβατα. Πρὸς τούτοις παρετέθησαν ἐν ταῖς τραπέζαις 50 λαγωοί, 100 ὄρνιθες, 100 νῆσσαι, 80 περιστεραὶ καὶ 100 χιλιόγραμμα ἰχθύος. Ὁ οἶνος ἔῤῥεεν ὡς ῥύαξ. Τρεῖς μάγειροι καὶ δέκα γυναῖκες συμβοηθοὶ εἰργάζοντο ἐν τῷ μαγειρείῳ, καὶ τριάκοντα ὑπηρέται ἐν τῇ τραπέζῃ.

ΑΙ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ

ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε ἀριθμ. 12).

Β'.

Ἡ δευτέρα ὑπόθεσις συγχρόνως ἀναφανεῖσα τῇ πολυθρυλήτῳ τοῦ Wolf ὑποθέσει περὶ τῆς γενέσεως τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας οὐκ ὀλίγην ἔχει ὁμοιότητα πρὸς αὐτήν. Ὅπως δηλονότι ὁ διάσημος φιλόλογος ὑπεστήριξεν, ὅτι τὰ ὁμηρικὰ ποιήματα, ὑπὸ διαφόρων κατὰ καιροὺς ποιητῶν πεποιημένα, ἄγραφα τὸ πρῶτον ὄντα καὶ εἰς τὰ στόματα τοῦ λαοῦ διατηρούμενα, μόνον μετὰ ἱκανοὺς αἰῶνας ἐπὶ τοῦ Πεισιστράτου συνελέγησαν καὶ κατεγράφησαν, οὕτως ὁ περιφανὴς τῆς Ἐκκλησίας ἱστοριοδίφης Gieseler (1818) τὴν ἤδη ὑπὸ Eckermann (1796) καὶ Herder (1897) ἐξενεχθεῖσαν γνώμην συμπληρῶν καὶ συστηματοποιήσας ἀπεφήνατο, ὅτι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ τὰ γεγονότα τοῦ βίου τοῦ Σωτῆρος καὶ αἱ διδασκαλίαι αὐτοῦ ἦσαν τὸ προσφιλέστατον ἀντικείμενον τῶν διαλέξεων τῶν τε ἀποστόλων καὶ τῶν ἄλλων Χριστιανῶν, συχνότατα ἐπαναλαμβανόμεναι ὑπ' αὐτῶν καὶ προσαγόμεναι ὡς μαρτύρια τῆς θείας τοῦ Σωτῆρος ἀποστολῆς. Διὰ δὲ τῆς συχνῆς ταύτης ἐπαναλήψεως ἑκάστου Χριστιανοῦ ἐξ εὐσεβείας φιλοτιμουμένου νὰ μνημονεύῃ καὶ μεταδίδῃ πιστῶς τὸ ἀκουσθὲν, τὰ ἀπομνημονεύματα ἐκεῖνα ἔλαβον ὡρισμένον τύπον καὶ ἔκφρασιν καὶ τάξιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ οὔτε ἅπαντα τὰ γεγονότα τοῦ βίου τοῦ Κυρίου, οὔτε ἅπασαι αἱ διδασκαλίαι αὐτοῦ ἔχουσι τὴν αὐτὴν σπουδαιότητα, καὶ ἐκ τούτου τὰ μὲν πολλάκις, τὰ δὲ σπανιώτερον ἐδιδάσκοντο οἱ πιστοὶ, καί τινα μὲν συντομώτερον, ἄλλα δὲ ἐκτενέστερον, καὶ κατὰ διαφόρους δὲ περιστάσεις καὶ ἀνάγκας τῶν ἀκροατῶν μετὰ μείζονος ἐλευθερίας διηγοῦντο οἱ διηγούμενοι, διὰ ταῦτα ἐν τῇ προφορικῇ παραδόσει πρὸς τῇ συμφωνίᾳ ἐκείνῃ καὶ ὁμοιότητι τῶν γεγονότων ἐξ ἀνάγκης ὑπῆρχον καὶ διαφοραὶ οὐκ ὀλίγαι καὶ διαφωνίαι οὐχὶ ἀσήμαντοι περί τινα γεγονότα καὶ διδασκαλίας. Ἡ ἀρχικὴ δὲ γλῶσσα τῆς προφορικῆς ταύτης καὶ στερεοτύπου διηγήσεως ἦν ἡ ἐν Παλαιστίνῃ καὶ ὑπὸ τῶν ἐξ Ἑβραίων Χριστιανῶν λαλουμένη, ἡ ἀραμαϊκὴ ἢ συροχαλδαϊκή. Ὅτε δὲ προσῆλθον εἰς τὸν χριστιανισμὸν καὶ Ἕλληνες καὶ Ἰουδαῖοι ἑλληνίζοντες, τότε τὰ ἐν τῇ ἑβραϊκῇ γλώσσῃ ἀπομνημονευόμενα μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας μετηνέχθησαν ὑπ' αὐτῶν εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Διὰ τοιαύτης τριπλῆς ὑποθέσεως ἐνόμισεν ὁ Gieseler ὅτι ἔλυσε καὶ τὰς τρεῖς δυσκολίας τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος, διὰ μὲν τῶν συμφωνιῶν τῆς παραδόσεως τὰς συμφωνίας τῶν εὐαγγελιστῶν, διὰ δὲ τῶν διαφορῶν ἐκείνης τὰς διαφορὰς τούτων, καὶ διὰ τῆς γλώσσης τῆς προφορικῆς παραδόσεως τὰς περὶ τὴν φράσιν ὁμοιότητας τῶν Εὐαγγελίων.

Ἀλλ' ἐὰν ὡς πρώτιστος ὅρος τοῦ πιθανοῦ καὶ ἐπιτυχοῦς πάσης ὑποθέσεως θεωρῆται τὸ ἁπλοῦν καὶ ἀνεπιτήδευτον καὶ φυσικὸν αὐτῆς, ἡ ὑπόθεσις αὕτη ὡς ἐξεζητημένη φέρει ἐν ἑαυτῇ τὴν σφραγῖδα τοῦ ἀπιθάνου. Καὶ ἐὰν ὁμοία ὑπόθεσις ἐφαρμοσθεῖσα εἰς ποιήματα, ὧν ἡ φύσις καὶ τὸ μέτρον πλείονα παρέχουσιν ἐχέγγυα πιστῆς καὶ ἀκριβοῦς ἀπομνημονεύσεως, ἐὰν, λέγω, τοιαύτη ὑπόθεσις, εἰς τὰ ὁμηρικὰ ἔπη ἐφαρμοσθεῖσα δὲν ἐπέτυχεν, ἥκιστα ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ἐπιτυχὴς προκειμένου περὶ διηγήσεων καὶ διδασκαλιῶν ἐν πεζῷ λόγῳ γινομένων. Ὅτι ἡ προφορικὴ παράδοσις ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ ἦν ἐν ἀποκλειστικῇ κατ' ἀρχὰς χρήσει καὶ ὅτι οὐκ ὀλίγον ἐπενήργησεν ἐπὶ τῆς συγγραφῆς τῶν τριῶν πρώτων Εὐαγγελίων, τοῦτο θεωρητέον ὡς ἀναντίρρητον, ἐπειδὴ ἄνευ τῆς παραδοχῆς ταύτης εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐξήγησις τῶν μεταξὺ τῶν ἡμετέρων εὐαγγελιστῶν ἔν τισιν ὑπαρχουσῶν διαφορῶν καὶ διαφωνιῶν. Ἀλλὰ καὶ αἱ μεταξὺ αὐτῶν περί τε τὴν οὐσίαν καὶ τὴν γλῶσσαν συμφωνίαι καὶ ὁμοιότητες εἶναι τοιαῦται καὶ τηλικαῦται, ὥστε τότε μόνον ἐξηγοῦνται διὰ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ὅταν τοὺς πρώτους Χριστιανοὺς τούς τε ἀπομνημονεύοντας καὶ τοὺς συγγράφοντας ἐκλάβῃ τις ὡς ἀνθρώπους ὅλως τῷ γράμματι προσκειμένους, τοῦ δὲ πνεύματος παντάπασιν ἀλλοτρίους, ὡς μηχανὰς ἑτεροκινήτους καὶ ἀσυνειδήτως ἐνεργούσας, ὑπόθεσις, ἥτις παντελῶς ἀντίκειται καὶ διαμάχεται πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀποστολικοῦ αἰῶνος. Διὸ καὶ ἡ ὑπόθεσις αὕτη, καίπερ οὐκ ὀλίγους εὑροῦσα τοὺς θιασώτας, ἐν οἷς καὶ τὸν πολὺν Schleiermacher, δὲν ἠδύνατο ἐν τούτοις ἐπὶ πολὺ νὰ κρατήσῃ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἀπέναντι τῆς τρίτης ὑποθέσεως, ἐχούσης πλείονας λόγους πιθανότητος καὶ ἐπιτυχίας.

Γ'.

Ἡ τρίτη αὕτη ὑπόθεσις καθ' ἣν ὁ ὕστερον γράψας τῶν εὐαγγελιστῶν ἐπωφελήθη τοὺς πρότερον γράψαντας, βοηθούμενος ἅμα καὶ ὑπὸ τῆς ζώσης ἀγράφου παραδόσεως, ἀνέρχεται μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Ε' αἰῶνος, ἐπινοητὴν ἀναγράφουσα τὸν διάσημον τῆς Ἱππῶνος ἐπίσκοπον, τὸν ἱερὸν Αὐγουστῖνον, ὃς ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ περὶ τῆς συμφωνίας τῶν εὐαγγελιστῶν περὶ τοῦ Μάρκου τὸν λόγον ποιούμενος λέγει, ὅτι κατὰ πόδας ἠκολούθησε τῷ Ματθαίῳ καὶ ἐπιτομὴν αὐτοῦ ἐποιήσατο Marcus Matthæum subsequutus tanquam pedissequus et breviator ejus videtur (de cons. evang. 1, 4]. Ὅσῳ δὲ ἁπλῆ καὶ ἄγονος φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ ὑπόθεσις αὕτη, τοσούτῳ πολλαπλῆν αὐτὴν καὶ γόνιμον κατέστησε τὸ ζήτημα, τίνες οἱ πρότερον καὶ τίνες οἱ ὕστερον γράψαντες, ἑπομένως τίς τίνα ἐπωφελήθη. Διότι ἅπαντες οἱ δυνατοὶ μαθηματικοὶ συνδυασμοὶ ἐφηρμόσθησαν ἐνταῦθα καὶ ἔσχον ὀπαδοὺς, τῶν μὲν ἀκολουθούντων τῇ ἐν τῷ κανόνι ὑπαρχούσῃ καταταξει, τῶν δὲ ἀθετούντων αὐτὴν καὶ ἄλλην χρονολογικὴν τῆς συγγραφῆς τάξιν ἀποδεχομένων. Οὕτω δὲ ἔχομεν ἓξ διαφόρους καταταξεις τῶν τριῶν Εὐαγγελίων·

1. Ματθαῖος, Μάρκος, Λουκᾶς.
2. Ματθαῖος, Λουκᾶς, Μάρκος.
3. Μάρκος, Ματθαῖος, Λουκᾶς.
4. Μάρκος, Λουκᾶς, Ματθαῖος.
5. Λουκᾶς, Ματθαῖος, Μάρκος.
6. Λουκᾶς, Μάρκος, Ματθαῖος.

Τούτων δὲ αἱ μὲν τρεῖς τελευταῖαι ὡς ἥττονος λόγου καὶ προσοχῆς ἄξιαι καὶ ὀλίγους εὗρον ὀπαδούς· σπουδαιότεραι δέ εἰσιν αἱ τρεῖς πρῶται, περὶ ὧν καὶ λέγομεν ὀλίγα ἐφεξῆς Καὶ ἡ μὲν πρώτη κατάταξις, καθ' ἣν πρῶτος ἔγραψεν ὁ Ματθαῖος, εἶτα ὁ Μάρκος, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Λουκᾶς, εἶναι ἀρχαιοτάτη, συμφωνοῦσα πρός τε τὴν ἐν τῷ κανόνι καὶ ταῖς διαφόροις ἐκδόσεσι τῆς Καινῆς Διαθήκης θέσιν τῶν Εὐαγγελίων καὶ πρὸς τὴν ἀνέκαθεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κοινῶς ἐπικρατοῦσαν γνώμην, ἣν ἀποδέχεται, ὡς εἴρηται, καὶ ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος. Ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων ἑρμηνευτῶν παρεδέξατο αὐτὴν πρῶτος ὁ καλβινιστὴς Hugo Grotius (ἀκμάζ. τὸν ΙΖ' αἰῶνα) καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Mill, ὁ Bengel, ὁ Wetstein, ὁ ἤδη μνημονευθεὶς Ἄγγλος Townson, ὁ Sieler, ὁ Hug, ὁ Credner καὶ ἄλλοι. Τὴν δὲ δευτέραν κατάταξιν, τὴν τιθεῖσαν τελευταῖον τὸν Μάρκον, ἐποιήσατο πρῶτος ὁ Ἄγγλος Owen ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ τῷ ἐπιγραφομένῳ «παρατηρήσεις περὶ τῶν τεσσάρων Εὐαγγελίων» (Observations of the four Gospels ἐν Λονδίνῳ 1764). Ταύτην δὲ ἀποδεξάμενος ὁ Griesbach (1789) καὶ ἐπιστημονικώτερον διαμορφώσας ἀπεφήνατο, ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιον εἶναι συντεταγμένον καὶ συνυφασμένον ἐκ τοῦ Ματθαίου καὶ Λουκᾶ. Συνετάχθησαν δὲ αὐτῷ οὐκ ὀλίγοι θεολόγοι καὶ ἑρμηνευταὶ διαπρεπεῖς, ἐν οἷς καί τινες τῶν δυσμενῶς τοῖς δόγμασι τῆς Ἐκκλησίας διακειμένων, οἷοι ὁ Baur, ὁ Schwegler, ὁ Zeller, ὁ Köstlin καὶ ὁ Strauss. Τῇ γνώμῃ τοῦ Griesbach προστίθεται καὶ ὁ ἡμέτερος Δαμαλᾶς (ἐν τῇ ἀξιολόγῳ αὐτοῦ εἰσαγωγῇ εἰς τὴν Κ. Δ. § 13), διὰ πολλῶν πειρώμενος νὰ καταδείξῃ τὸ ὀρθὸν καὶ βάσιμον αὐτῆς.

Τὴν τρίτην τέλος κατάταξιν τὴν προτάσσουσαν τῶν δύο ἄλλων τὸν Μάρκον ὑπέθετο ὁ Storr ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ περὶ τῶν πηγῶν τοῦ Ματθ. καὶ Λουκᾶ *(Commentatio de fontibus Evang.* Matth. et Lucæ, ἐν Τυβίγγῃ 1794). Εἶναι δὲ ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐπικρατεστέρα τῶν ἄλλων καὶ ἐν τοῖς ὀπαδοῖς αὐτῆς ἀριθμεῖ ὀνομαστοὺς τῆς ἁγίας Γραφῆς ἐρευνητὰς καὶ ἑρμηνευτὰς, τὸν Lachmann, τὸν Weisse, τὸν Ewald, τὸν Thiersch, τὸν Reuss, τὸν Meyer καὶ ἄλλους. Ἀλλ' ἐπειδὴ διαφωνεῖ αὕτη πρὸς τὴν ἀρχαιοτάτην ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν, καθ' ἣν, ὡς εἴρηται, πρῶτος ἔγραψεν ὁ Ματθαῖος, οἱ πλεῖστοι αὐτῶν στηριζόμενοι ἐπί τινος ἀρχαίας μαρτυρίας παραδέχονται ἀντὶ ἑνὸς Εὐαγγελίου τοῦ Ματθαίου δύο, τὸ μὲν πράγματι ἔργον τοῦ Ματθαίου, διάφορον οὗπερ νῦν ἔχομεν, ἑβραϊστὶ συγγραφὲν πρὸ τοῦ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίου καὶ ἀπολεσθὲν, τὸ δὲ ἕτερον αὐτὸ τὸ νῦν σωζόμενον, συνταχθὲν ὑπό τινος ἀγνώστου μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Μάρκου. Ἀρχαιότατος δηλονότι ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς, ὁ τῆς ἐν Φρυγίᾳ Ἱεραπόλεως ἐπίσκοπος Παπίας, λέγει παρ' Εὐσεβίῳ (Ἐκκλ. Ἱστ. 3,39), ὅτι «Ματθαῖος ἑβραΐδι διαλέκτῳ τὰ κυριακὰ λόγια συνετάξατο, ἡρμήνευσε δὲ αὐτὰ ὡς ἦν δυνατὸς ἕκαστος». Ἐπειδὴ δὲ ἐν μὲν τῷ χωρίῳ τούτῳ λέγεται ὅτι ὁ Ματθαῖος συνετάξατο τὰ κυριακὰ λόγια τουτέστι τὰς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου, τὸ δὲ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, οἷον ὑπάρχει νῦν, περιέχει οὐ μόνον διδασκαλίας τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ πλεῖστα ἔργα καὶ γεγονότα τοῦ βίου αὐτοῦ, διὰ τοῦτο τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ Παπίου μνημονευόμενον ἔργον τοῦ Ματθαίου θεωροῦσι μόνον ὡς συλλογήν τινα τῶν ὁμιλιῶν καὶ διδασκαλιῶν τοῦ Σωτῆρος ἐν ἑβραϊκῇ γλώσσῃ συντεταγμένην, ἀπολεσθεῖσαν δὲ λίαν πρωΐμως, τὸ δὲ νῦν σωζόμενον κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον ὡς ἔργον ἄλλου τινὸς, συντεταγμένον βραδύτερον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γνησίας ἐκείνης τοῦ Ματθαίου συλλογῆς καὶ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Μάρκου.

Ὅπως δὲ ποτ' ἂν ἔχωσι ταῦτά τε καὶ αἱ διάφοροι προεκτεθεῖσαι χρονολογικαὶ τῶν ἐν λόγῳ ἱερῶν Εὐαγ-

γελίων καταταξεις, ὁμολογητέον ὅτι αἱ πολλαὶ αὐτῶν συμφωνίαι καὶ διαφοραὶ εἶναι δυνατὸν νὰ κατανοηθῶσί πως μόνον διὰ τῆς τρίτης ταύτης ὑποθέσεως, ὅτι ὁ ὕστερον γράψας ἐπωφελήθη τοὺς προηγουμένους, βοηθούμενος ἅμα καὶ ὑπὸ τῆς ζώσης ἀγράφου παραδόσεως, πρὸς δὲ καὶ ὑπό τινων ἀτελῶν εὐαγγελικῶν δοκιμίων, περὶ ὧν ποιεῖται λόγον ὁ Λουκᾶς ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ Εὐαγγελίου αὐτοῦ (1, 1—4). Οὕτω δὲ οὐ μόνον αἱ περὶ τὸ περιεχόμενον, τὴν τάξιν καὶ τὴν φράσιν ὁμοιότητες καὶ συμφωνίαι τῶν τριῶν εὐαγγελιστῶν ἁπλούστατα ἐξηγοῦνται, ἀλλὰ καὶ αἱ περί τινα δευτερεύοντα τῶν γεγονότων περιστατικὰ διαφοραὶ καὶ διαφωνίαι εὐκόλως κατανοοῦνται ἐκ τῆς ἔν τισι διαφορᾶς τῆς ζώσης παραδόσεως, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἱεροὶ εὐαγγελισταὶ ὡς συγγραφεῖς κατὰ γραπτὰς καὶ ἀγράφους πηγὰς ἐλευθέρως συγγράφοντες ἀπαλλάσσονται τῆς διὰ τῶν δύο ἄλλων ὑποθέσεων ἀποδιδομένης αὐτοῖς δουλικῆς ἀντιγραφῆς καὶ μηχανισμοῦ.

Β. Α.

ΠΕΡΙ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε ἀριθμὸν 44).

β'.

Δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ μεθοδικῆς ἐκθέσεως τῆς ἱστορίας τῆς ἀστρονομίας. Ἄλλως δὲ, οὐδεμία ἀνάγκη νὰ ἐπικαλεσθῶμεν ἐπὶ τῷ περιωρισμένῳ σκοπῷ ὃν ἐπιδιώκομεν, εἰ μὴ πάντη συνήθεις γνώσεις. Πάντες γινώσκουσι κάλλιστα ὅτι αἱ ἀρχαὶ τῆς πρώτης ταύτης τῶν ἐπιστημῶν ἀπόλλυνται ἐν τῷ σκότει τῶν αἰώνων. Ἡ καταγραφὴ τῶν τακτικῶν ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων πράγματι προηγήθη καὶ ἔδει νὰ προηγηθῇ τῆς γεννήσεως αὐτῆς τῆς ἱστορίας. Διότι ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων ἐξήρτηται πᾶσα χρονικὴ ἀρίθμησις, ἐκ δὲ τῆς ἀκριβοῦς χρονικῆς ἀριθμήσεως τὸ δυνατὸν συναρμολογήσεως τῶν κοινωνικῶν γεγονότων, καὶ οὐ μόνον ἡ συναρμολόγησις αὐτῶν, ἀλλ' ἰδίᾳ καὶ μάλιστα ὁ θετικὸς τρόπος τοῦ μεταδιδόναι τὴν μνήμην αὐτῶν. Καὶ ἔτι πλέον· ἐκ μεθοδικῆς καὶ ἀκριβοῦς χρονικῆς ἀριθμήσεως ἐξήρτηται ἡ κυβέρνησις πάσης πεπολιτισμένης κοινωνίας, ἡ τάξις ἐν τῷ κοινῷ βίῳ, ἡ σταθερότης ἐν τῷ μέσῳ τῆς κινήσεως τῶν ἀτόμων, ἅπερ ἐγκαταλείπουσι καὶ παραχωροῦσι διαδοχικῶς ἄλλοις τὴν ἑαυτῶν θέσιν ἐν τῷ κόσμῳ. Εἶναι ἄρά γε ἀνάγκη νὰ προστεθῇ ὅτι ἐκεῖ, ἔνθα οὐδαμῶς ἀπαντῶσιν ἀστρονομικαὶ παρατηρήσεις ἀποχρῶσαι πρὸς ἀπαρίθμησιν τῶν χρόνων, ἡ ἱστορία δὲν ἠδυνήθη νὰ γεννηθῇ;

Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου αἱ ἀστρονομικαὶ αὗται παρατηρήσεις δὲν ἐγένοντο πᾶσαι ἅπαξ ὁμοῦ καὶ ἐν μιᾷ στιγμῇ. Πρὶν ἢ ὁρισθῶσιν, πολλάκις ἐπανελήφθησαν καὶ ἀπωλέσθησαν. Ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων, ἐν Αἰγύπτῳ, μεθ' ὅλην τὴν ὕπαρξιν σχολῆς ἱερέων, ἐντολὴν ἐχούσης νὰ τηρῇ καὶ νὰ μεταδίδῃ ταύτας, δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ ἐξηγῶσί τινας τούτων, ἐν τοῖς ἀρχαίοις πίναξι σημειουμένων. Ἐν Σινικῇ, ἐν πλήρει ἱστορικῇ ἐποχῇ, μέγα μέρος τῶν ἀστρονομικῶν γνώσεων ἐξηφανίσθη. Μικροῦ δεῖν ὁλοσχερῶς ἀπώλοντο δύο αἰῶνας πρὸ τῆς χριστιανικῆς χρονολογίας, ὡς τοῦτο εἴδομεν. Προκειμένου περὶ 1903 ἐτῶν παρατηρήσεων, περιλαμβανομένων ἐν τοῖς βαβυλωνιακοῖς καταλόγοις, οὓς ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἔπεμψε περὶ τὸ 331 πρὸ Χριστοῦ τῷ διδασκάλῳ αὐτοῦ Ἀριστοτέλει, οὗτος εἶπεν ἐμφαντικῶς, ὅτι καὶ ἀρχαιότεραι παρατηρήσεις ἀπώλοντο. Ἄλλως δὲ, παρ' ἡμῖν διατηροῦνται καὶ μεταδίδονται ἀκεραίως μόνον διὰ τῶν σοφῶν οὓς δικαίως δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς τοὺς μᾶλλον εἰδικοὺς καὶ μάλιστα ἀπαρτίζοντας πολιτικὴν σχολὴν, ἀφοῦ ἡ τῆς ἐπιστήμης αὐτῶν ἐνάσκησις ἀπόλυτον ἔχει ἀνάγκην τῆς οἰκονομικῆς τοῦ κράτους συνδρομῆς.

Οὐδαμῶς ἄρα εἰσερχόμενοι εἰς παρεκβατικὰς ἐξηγήσεις, ἐπιφέρομεν τάδε·

Ὅτι, ἂν ἐκ τῶν μᾶλλον μεμακρυσμένων ἱστορικῶν ἐποχῶν καταδεικνύωμεν τὴν χρῆσιν τῶν ἀστρονομικῶν περιόδων πρὸς τὴν ἀπαρίθμησιν τοῦ χρόνου, καὶ ἀποδεικνύωμεν τοῦτο ἐπὶ μακρὰν προγενεστέραν περίοδον, ὑπῆρξαν βεβαίως κοινωνίαι ἀρκούντως καλῶς ὀργανωμέναι ὅπως δυνηθῶσι νὰ προβῶσιν εἰς ἀστρονομικὰς παρατηρήσεις[1]. Τὸ ἐκ δώδεκα μηνῶν ἤτοι ἐκ 365 ἡμερῶν ἔτος ἦτο γνωστὸν ἐπὶ τοῦ Μήνιος. Κατά τι δὲ αὐθεντικώτατον ἔγγραφον ἀποδεικνύεται ὅτι ἐπὶ τοῦ Ἰαώ, ἤτοι 2357 πρὸ Χριστοῦ, οἱ Σίναι ἐγίνωσκον ἀπ' ἀορίστου χρόνου νὰ ὁρίζωσι τοὺς τροπικοὺς καὶ τὸν ἰσημερινόν· ἡ τῶν ἀστέρων καὶ τῶν ἀστερισμῶν ὀνομασία ἐφαίνετο πανταχοῦ τοσοῦτο συνήθης, ὥστε οἱ ἀστρονόμοι ἐτόλμησαν ν' ἀποδῶσιν αὐτὴν εἰς λαὸν, ὅστις ὡς ἔθνος προηγήθη πάντων τῶν λοιπῶν ἱστορικῶν λαῶν·

Ὅτι αἱ παρατηρήσεις αὗται ἴσως ἀπώλοντο καὶ ἐπανελήφθησαν·

Ὅτι πλεῖσται τούτων μετεδόθησαν, τῆς ἀφετηρίας αὐτῶν ἀγνώστου διατελούσης· ἡ χρονολογία αὐτῶν ἠδύνατο νὰ καθορισθῇ μόνον δι' ἐπιστημονικῆς κριτικῆς, ἀδυνάτου εἰσέτι·

Ὅτι οὕτως αἱ ἀστρονομικαὶ γνώσεις, οἱ κύκλοι οὓς βλέπομεν ἀποκαθισταμένους ἀπὸ τῶν πρώτων ἐποχῶν τῆς ἱστορίας ἀποδιδόμενοι εἰς ὡρισμένην ἐποχὴν, ἀνέρχονται πολὺ πρὸ αὐτῆς καὶ ἐνίοτε δυνατὸν νὰ πηγάζωσιν ἐκ χρόνων λίαν ἀπομεμακρυσμένων.

Ἔχομεν πασίγνωστα νεώτατα παραδείγματα τοῦ ἱστορικοῦ φαινομένου, ὅπερ πολλάκις παρήχθη. Γνωστὸν, παραδείγματος χάριν, ὅτι ἡ εἰς τὸν βιβλιοφύλακα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐρατοσθένην (255 π. Χ.) ἀποδιδομένη σφαῖρα δὲν ἠδυνήθη νὰ διαχαραχθῇ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἀλλ' ὑπὸ τὸ πλάτος τῶν Θηβῶν σχεδὸν παρὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἐσνὲχ καὶ τοῦτο ὑπὲρ τοὺς εἴκοσιν αἰῶνας πρὸ τοῦ Ἐρατοσθένους.

Τί δ' ἐκ τούτου προκύπτει; Ὅτι μελετῶν τις ἐπισταμένως τὰς μᾶλλον ἀρχαίας ἀστρονομικὰς γνώσεις καὶ τὰ μεθ' ὧν συνδέονται φυσικὰ φαινόμενα, καταλήγει διὰ ὑπολογισμῶν ἐχόντων σταθερὰν βάσιν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν ἀρχαιοτέρων τῆς θετικῆς ἱστορίας χρονολογιῶν καὶ τῶν συστατικῶν στοιχείων τῆς ἀρχικῆς χρονολογίας[1].

---

[1]) Οἴκοθεν ἐννοεῖται, ὅτι μετὰ πλείονος λόγου δυνάμεθα νὰ ἐπικαλώμεθα ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν τὴν ἀρχαιολογίαν, τὴν γλωσσολογίαν, τὴν ἐθνολογίαν. Οἱαδήποτε κἂν ᾖ, παραδείγματος χάριν, ἡ πρεσβευομένη γνώμη περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀνθρώπου, θαρρούντως θ' ἀποδεχθῶμεν ὅτι αἱ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἱστορίας σχηματισθεῖσαι πεπολιτισμέναι φυλαὶ δὲν εἶναι ἀρχικαί. Οὕτω καὶ ἐν ταῖς γλώσσαις· ἡ σινικὴ, ἡ ἀρχαία αἰγυπτιακὴ καὶ λοιπαὶ ἐμορφώθησαν μετὰ τῆς γραφῆς αὐτῶν ἐκ τῶν πρώτων χρόνων, πολλὰς δηλονότι χιλιετηρίδας πρὸ τῆς ἡμετέρας χρονολογίας. Αἱ τρίγλωσσοι ἐπιγραφαὶ τῆς Περσίας παρουσιάζουσιν ἡμῖν ἀπὸ Δαρείου τρεῖς γλώσσας, τὴν μὲν ἐπὶ τῆς δὲ, ὅλως κεχωρισμένας καὶ διακεκριμένας. Ἡ ἀρχαιοτέρα, ἥκιστα γνωστὴ εἰσέτι καὶ καλουμένη σκυθικὴ, μηδικὴ κτλ. εἶναι γλῶσσα μικτή· ἡ δευτέρα ἡ ἀσσυριακὴ, εἶναι σημητική· ἡ τρίτη ἡ περσικὴ, εἶναι ἐνδοευρωπαϊκὴ, ἀδελφὴ τῆς σανσκρίτης καὶ τῆς ἑλληνικῆς. Αἱ σφηνογραφίαι τῆς μικτῆς γλώσσης εἰσὶν ἁπλούστεραι τῆς ἀρίας καὶ πηγάζουσι πᾶσαι ἐξ ἀρχαιοτέρας ἱερογλυφικῆς γραφῆς. Ἡ ἀσσυριακὴ, ὡς τεκμήριον ἔτι τῆς ἀρχαιότητος αὐτῆς, εἶναι εἰσέτι συλλαβική. Ἡ νεωτέρα καὶ τελειοτέρα τῶν τριῶν τούτων, ἐχουσῶν διάφορον ἀρχὴν, ἡ περσικὴ, ἐσχηματίσθη ἐν ἀρχῇ τῆς ἱστορίας. Ἡ ζενδική, ἡ σανσκρίτη ἐλαλοῦντο πολλὰς πρὸ τῆς ἡμετέρας χρονολογίας χιλιετηρίδας. Ἐν τούτοις οἱ γλωσσολόγοι ἐκ συμφώνου ἀποδέχονται ὅτι αἱ γλῶσσαι αὗται καὶ πᾶσαι αἱ ἰνδοευρωπαϊκαὶ πηγάζουσιν ἐκ κοινῆς τινος γλώσσης, λαλουμένης ὑπὸ προϊστορικοῦ λαοῦ.

[1]) Ἥκιστα ἐνδιαφέρει ἡ χρονολογία τοῦ μνημείου, ἐν ᾧ αἱ ἀστρονομικαὶ παρατηρήσεις ὁρίζονται. Ἴσως ὁ ναὸς τοῦ Σαλσέτου εἶναι νεώτερος, ἀλλ' ὁ ἐν αὐτῷ γλυφηθεὶς ζωδιακὸς καὶ παριστῶν τὴν Παρθένον εἰς τὸ θερινὸν ἡλιοστάσιον, ἀριθμεῖ κατὰ πάντα λόγον ὑπὲρ τὰ πεντακισχίλια ἔτη ὑπάρξεως. Ὁ ζωδιακὸς τοῦ Δενδερὰχ θ' ἀνήρχετο εἰς πεντακισχίλια ἔτη ἐὰν οἱ ἀστερισμοὶ παρετηροῦντο ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος τὸ ἑσπέρας διὰ τῆς ἡλιακῆς αὐτῶν ἀνατολῆς καὶ εἰς τετρακισχίλια μόνον καὶ ἑξακόσια ἐὰν παρετηροῦντο ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος τὴν πρωΐαν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. Συζητήσεις ἐγένοντο οὐχὶ περὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς χρονολογίας τῶν οὐρανίων φαινομένων ἀλλὰ περὶ τῶν παρατηρητικῶν μεθόδων.

Μεγάλως θὰ περιεφρόνει καὶ παραδόξως θὰ περιέπιπτεν εἰς λήθην τῆς ἰδίας ἡμῶν ἱστορίας ὁ νομίζων ὅτι, ἐλλείψει ὑλικῶν τεκμηρίων, καίπερ διαρρυθμισθεισῶν ἅπαξ τῶν ἐποχῶν, ἀποκαταστασῶν δὲ τῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν διακανόνισιν τοῦ βίου γνώσεων, αἱ ἀστρονομικαὶ παρατηρήσεις οὐδὲν ἦσαν ἐν τῷ βίῳ τῶν λαῶν. Ἐπὶ τῶν ἡμετέρων χρόνων ἡ τοῦ Κοπερνίκου ἀνακάλυψις, καίτοι φαίνεται ἔχουσα θεωρητικὴν μόνον σπουδαιότητα ἄνευ οὐδεμιᾶς σχέσεως πρὸς τοὺς ὅρους τῆς ἡμετέρας ὑπάρξεως, οὐχ ἧττον ἐγένετο ἡ ἀφετηρία βαθείας ματαβολῆς. Εἰς τί θὰ ἀπέληγεν ἐν τῇ ἀπωτέρᾳ ἀρχαιότητι ἡ παρατήρησις ἢ ἡ πρόβρησις οὐρανίων κινήσεων, οἷα ἐν Αἰγύπτῳ ἡ τοῦ ἱεροῦ ἀστέρος Σειρίου; Ὁ προαγγέλλων ἔκλειψίν τινα ἠδύνατο βεβαίως νὰ προκαλέσῃ μεταβολήν. Μέχρι τοῦδε εἰσέτι ἡ ἀστρολογία δὲν ἀπώλεσεν ἅπαν αὐτῆς τὸ κῦρος. Αὕτη πολὺ προγενέστερον ἐν τῇ ἀστρονομικῇ ἐπιστήμῃ διεδραμάτισεν ἄλλοτε σπουδαῖον πρόσωπον, κατὰ τοῦτο ὅτι μόνη αὕτη ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ τὰ ὀνόματα τῶν ἀστέρων. Ἐν Σινικῇ καθ' ὅλους τοὺς χρόνους ἡ τοῦ οὐρανοῦ παρατήρησις ἦν ἀνατεθειμένη εἰς τοὺς ἀνωτάτους μεγιστᾶνας. Οἱ τύποι αὐτῆς τῆς κυβερνήσεως ἀφωμοιοῦντο πρὸς τοὺς κανόνας τοῦ οὐρανοῦ, οὗ ἀντιπρόσωπος ἦν ὁ αὐτοκράτωρ.

Ἐν Αἰγύπτῳ ἡ ἀστρολογία διετέλει τὸ κληροδότημα τῆς τάξεως τῶν ἱερέων, οἵτινες μυστηριωδῶς διετήρουν τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς καὶ ἐχρῶντο αὐτῇ ὡς ὀργάνῳ τῆς ἰδίας παντοδυναμίας κ. τ. λ. Παρ' ἡμῖν ἐγένοντο δύο μεταρρυθμίσεις ἡμερολογίου. Ἡ πρώτη τούτων ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος εἰς ἱερεῖς, ἡ δὲ δευτέρα εἶναι ἔργον πάπα. Αἱ διαφοραὶ τῶν ἑλληνικῶν καὶ ῥωμαϊκῶν θρησκευτικῶν τελετῶν ἐξηγοῦνται καὶ σήμερον ἔτι ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ ἡμερολογίου. Ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις, νέαν ἐγκαινίζουσα ἐποχὴν, μετερρύθμισε τὴν χρονολογίαν. Ὁ Αὔγουστος Comte δὲν θὰ ἐθεώρει πλῆρες τὸ ἔργον

αὐτοῦ, ἐὰν δὲν ἀπεπειρᾶτο τὴν αὐτὴν τύχην. Πιθανὸν δὲ φαίνεται ὅτι ἡ ἡμετέρα ἐπιστημονικὴ χρονολογία συμμορφωθήσεται οὐκ εἰς μακρὰν πρὸς νέον ἡμερολόγιον, ἐξ οὗ θ' ἀποκλεισθῶσιν οἱ ἅγιοι ἢ ἡμίθεοι τῶν εἰς ἀχρηστίαν περιελθόντων θρησκευμάτων.

Τὸ ἡμερολόγιον ἀπώλεσε βεβαίως ἐν Εὐρώπῃ τὸν θρησκευτικὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα. Αἱ ἐλάχισται μεταρρυθμίσεις, ὅσαι δυνατὸν νὰ εἰσαχθῶσιν ἐν τούτῳ, δὲν ἔχουσι μεγάλην σπουδαιότητα, οὐδ' εἰσὶν οἱονεὶ ἡ ὑλικὴ ἑρμηνεία τῶν πνευματικῶν καὶ βαθειῶν κοινωνικῶν μεταβολῶν.

Τοὐναντίον μέχρι τῶν ἡμετέρων χρόνων ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ἰδίᾳ δ' ἐν Ἀνατολῇ, τῇ Ἰνδικῇ, τῇ Χαλδαίᾳ, τῇ Αἰγύπτῳ, τοῦτο ἔφερε κατ' οὐσίαν θρησκευτικὸν χαρακτῆρα. Κρινάτω τις τοῦτο ἐκ τῆς ἀπηχήσεως, ἣν ἔμελλον νὰ λάβωσιν αἱ εἰς αὐτὸ ἐπενεχθησόμεναι ἐλάχισται μεταβολαί. Καὶ πόσας δὲ δὲν ὑπέστη; Γινώσκομεν ἰδίᾳ καὶ θετικῶς ὅτι ἡ Αἴγυπτος, πρὶν ἢ ἀποδεχθῇ τὸ ἔτος, μετεχειρίσθη πρὸς καταμέτρησιν τοῦ χρόνου μῆνας, εἶτα περιόδους ἐκ τεσσάρων μηνῶν· ὅτι ὁ μικρὸς κύκλος τῶν ἑπτὰ ἡμερῶν εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, ἀρχικὸς καὶ ὅτι ἀποκατέστησαν διαδοχικῶς ἐν τε Ἰνδικῇ καὶ Χαλδαίᾳ, ὡς καὶ ἐν Αἰγύπτῳ κύκλοι ἡλιακοὶ καὶ σεληνιακοί[1]. Ἡ παραδοχὴ ἑκάστου τῶν κύκλων τούτων ἔμελλε βεβαίως νὰ ἐπακολουθήσῃ ἢ προηγηθῇ ἀληθῶν μεταβολῶν, ὧν τὴν ἀνάμνησιν διετήρησαν αἱ παραδόσεις τῶν μυθικῶν χρόνων. Ἐὰν δ' οὕτως ἔχῃ, αἱ διαιρέσεις τῶν χρονικῶν τούτων περιόδων δέον ν' ἀντιστοιχῶσι πρὸς τὴν παρατήρησιν μεγάλου ἀστρονομικοῦ φαινομένου, ὅπερ δυνατὸν εἶναι νὰ ἀνακαλυφθῇ. Τοῦτο πράγματι συμβαίνει, καὶ συντομίας χάριν ἀρκούμεθα ὑπομιμνήσκοντες ἓν μόνον παράδειγμα.

Ὁ Ἡρόδοτος γράφει ὅτι ἐπὶ 11,340 ἔτη ὁ ἥλιος ὤφθη ὀκτάκις ἀνατέλλων εἰς τὸ μέρος ὅπου δύει. Ἄρα 8 ἐπὶ 1,417 ἔτη ἐκ 365 $^1/_2$ ἡμερῶν, μεθ' ὃν χρόνον ὁ ἥλιος εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου τοῦ οὐρανοῦ, ἀποτελοῦσι μετὰ τετρακτίαν σχεδὸν τὸν ὑπὸ τοῦ πρώτου ἱστορικοῦ ὑποδεικνυόμενον ἀριθμόν. Τοῦτο ἐμφαίνει 11,340 ἔτη παρατηρήσεων, γενομένων 400 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, καὶ ἀνάγει ἡμᾶς ὑπὲρ τὰ 11,740 ἔτη πρὸ τῆς ἡμετέρας χρονολογίας.

Γινώσκομεν ἐξ ἀσφαλοῦς πηγῆς ὅτι οἱ Χαλδαῖοι εἶχον κύκλον 22,325 σεληνιακῶν περιόδων, αἵτινες ἰσοδυναμοῦσι πρὸς 1805 ἔτη καὶ ὅτι τὸ 712 π.Χ. ἔτος εἶναι ἡ χρονολογία ἀρχῆς τοῦ κύκλου τούτου. Ἐὰν ἀπὸ τῆς χρονολογίας ταύτης ἀνέλθωμεν εἰς τὸν χρόνον, φθάνομεν εἰς τὸ τέρμα τοῦ ἕκτου αἰῶνος καὶ καὶ εἰς ἐποχὴν τῆς ἐνάρξεως αὐτοῦ, τὸ 11,542 πρὸ Χριστοῦ ἔτος. Ἐπίσης, ἐὰν ἀπὸ τοῦ 1322 π. Χ. ὁριστικῆς χρονολογίας τοῦ τέρματος αἰγυπτιακοῦ κύκλου ἐκ 1461 ἐτῶν, ἀνερχόμεθα ἀπωτέρω, καὶ φθάνομεν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἑβδόμου κύκλου, τὸ αὐτὸ 11,542 π. Χ. ἔτος. Ἐκ τῆς συμπτώσεως ταύτης ὁ κ.Oppert, ὅστις ὑπέδειξε τοῦτο, συμπεραίνει ὅτι τὸ αὐτὸ ἀστρονομικὸν φαινόμενον παρετηρήθη συγχρόνως ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν λαῶν τοῦ αἰγυπτιακοῦ καὶ τοῦ χαλδαϊκοῦ. Καὶ ἀληθῶς ὁ ἱερὸς τῶν Αἰγυπτίων ἀστὴρ, ὁ Σείριος, ἀνέτειλεν ἡλιακῶς τὴν 29 ἰανουαρίου τοῦ 11,542 π. Χ. ἔτους.

«Ἡ παρατήρησις αὕτη, λέγει ὁ κ. Oppert, ἀποδείκνυσι πολιτισμὸν προηγμένον ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ». Πολὺ πρὸ αὐτοῦ ὁ κ. Lesueur κατώρθωσε ν' ἀναγάγῃ τὴν ἀρχὴν τοῦ αἰγυπτιακοῦ πολιτισμοῦ τοὐλάχιστον εἰς τὸ 11,502 ἔτος πρὸ Χριστοῦ[1].

Δὲν πρέπει ἄρα νὰ ἐκπλαγῇ τις μετὰ τοῦτο, ἐκ τῶν 11,340 ἐτῶν παρατηρήσεων, περὶ ὧν ὁμιλεῖ ὁ Ἡρόδοτος, καὶ τοῦ τοσοῦτο παραδόξου συμπίπτοντος γεγονότος, ὅτι αἱ παραδόσεις, τιθεῖσαι τὴν ἀρχὴν τῆς μυθικῆς αἰγυπτικῆς περιόδου τῶν Νεχαὼ ἐν τῷ 11,466 ἔτει πρὸ τῆς ἡμετέρας χρονολογίας; Αἱ χρονολογίαι αὗται δὲν περιλαμβάνουσιν οὕτω ἀναμφήριστον χαρακτῆρα αὐθεντικότητος;

Ὁ κ. G. Rodier κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἤτοι διὰ τῆς ἀστρονομίας κατώρθωσε νὰ προβῇ ἔτι πορρωτέρω, νὰ βεβαιώσῃ πάσας τὰς χρονολογίας τῶν παραδόσεων, νὰ ἐπανορθώσῃ πᾶσαν τὴν ἀρχικὴν χρονολογίαν τῶν Ἰνδῶν, τῶν Αἰγυπτίων, τῶν Χαλδαίων, τῶν Ἑλλήνων. Σήμερον, ὅτε εἰς λήθην σχεδὸν περιῆλθον, συνειθίζεται ἡ ἀποδοχὴ τῶν συμπερασμάτων τούτων μετὰ περιφρονητικῆς ἀπιστίας. Ἀλλ' οἱ ἀναγνόντες, ἢ οἱ μέλλοντες ν' ἀναγνώσωσιν αὐτὸν μετ' ἐνδοιασμοῦ, θ' ἀφήσωσι ν' ἀπολεσθῇ ἐξ ἀδιαφορίας ἀπόπειρα, δι' ἣν κατηνάλωσεν ὑπὲρ τὰ πεντεκαίδεκα ἔτη ἀναζητήσεων καὶ ὑπολογισμῶν.

Τοιαύτη τις ἀπόπειρα ἐγένετο διὰ τὴν Σινικὴν, ἣν ὁ κ. Rodier τέλεον παρέλιπεν. Ὁ συγγραφεὺς κατώρθωσεν οὐ μόνον νὰ ἐπικυρώσῃ παραδόσεις περὶ οὐρανίου ἡλικίας, λίαν μεμακρυσμένης, ἀλλὰ καὶ μελετῶν τὴν σινικὴν οὐρανογραφίαν, ἐθεώρησε δυνατὸν τὸν διισχυρισμὸν ὅτι τὰ ὀνόματα τῶν ἀστέρων καὶ τῶν ἀστερισμῶν ἡμῶν τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς Σινικῆς ἀρυόμεθα. Ὁ διισχυρισμὸς αὐτοῦ, καίπερ δυσέφικτος, παρέχει μεγίστην σπουδαιότητα. Οὔτε ἀρμόδιοι ἐσμὲν, οὔτε τὸ ἀναγκαῖον κῦρος ἔχομεν, ὅπως ἐγγυηθῶμεν τὰ ἀποτελέσματα, ἅπερ οὕτω ὁ κ.Rodier ἐπέτυχεν. Ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐπιτρέπεται ἡμῖν δυνηθεῖσι νὰ πεισθῶμεν τούτοις, ὅπως ἐπιμαρτυρήσωμεν τὴν πλήρη αὐτῶν ἀλήθειαν. Τοῦτο δὲ γενήσεται τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ ἠδυνήθημεν νὰ καταδείξωμεν, ὅτι πᾶσαι αἱ ἐκ τῆς ἐθνολογίας, τῆς γλωσσολογίας, τῆς ἀρχαιολογίας, τῆς ἀστρονομίας, τῆς ἱστορίας ἐπαγωγαὶ καταδεικνύουσι τὴν ὕπαρξιν κοινωνιῶν, ὀργανωθεισῶν ἐν Ἀσίᾳ πολὺ πρὸ τῆς ἀρχῆς τῆς θετικῆς ἱστορίας, ὅτι ἡ ἀστρονομία συντελεῖ εἰς τὴν εὕρεσιν θετικῶν χρονολογιῶν διὰ τὴν προϊστορικὴν ταύτην περίοδον, καὶ ἐπικύρωσιν τῆς σχετικῆς ἀκριβείας τῶν μυθικῶν παραδόσεων, καὶ ὅτι πρὸς ἀνασύστασιν τῆς ἀρχικῆς χρονολογίας αἱ μᾶλλον αὐθεντικαὶ ἐπιγραφαὶ ἁπλῶς ἐπουσιῶδές τι κῦρος κέκτηνται παρὰ τοῖς ἀστρονομικοῖς ὑπολογισμοῖς.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ). Zavorowski.

Ο ΟΓΚΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΗΜΑ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ

ΕΝ ΤΑΙΣ ΣΧΕΣΕΣΙΝ ΑΥΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΙΑΝΟΙΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑΝ.

Δὲν εὑρισκόμεθα πλέον εἰς τοὺς χρόνους, καθ' οὓς ὁ περίφημος χειρουργὸς Μερὺ παρέβαλλε τοὺς ἀνατέμνοντας τὸν ἐγκέφαλον πρὸς τοὺς ἀμαξηλάτας, οἵτινες γινώσκουσι μὲν τὰ ὀνόματα τῶν ὁδῶν, δὲν γνωρίζουσιν ὅμως τὰ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν συμβαίνοντα, οὐδὲ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἀριστοτέλους τοῦ λέγοντος ὅτι οἱ ἔχοντες μεγάλην κεφαλὴν εἰσὶν ὅμοιοι πρὸς τὸν ὄνον τοῦ ὁποίου καὶ τὴν βλακίαν ἔχουσι. Σήμερον αἱ βέβαιαι γνώσεις περὶ τῆς ἐνεργείας τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ ἐγκεφάλου εἶναι ἀρκούντως πολυπληθεῖς, καὶ ἐξ ἄλλου αἱ μεγάλαι κεφαλαὶ κρίνονται ὑπὸ τῶν φυσιολόγων πολὺ εὐμενῶς. Νέον δὲ καὶ σημαντικὸν πλεονέκτημα κτῶνται ἐκ τῶν ἐρευνῶν, τὰς ὁποίας οἱ κ. κ. Laccasagne καὶ Cliquet ἐξέθηκαν ἄρτι ἐν τῇ ἑταιρίᾳ τῆς δημοσίου ἰατρικῆς καὶ τῆς ὑγιεινῆς ἐν Παρισίοις.

Πρῶτος ὁ Γκὰλ ἐμελέτησε μέτρα ἔχων εἰς χεῖρας, τὴν σχέσιν τοῦ ὄγκου τοῦ κρανίου πρὸς τὸν νοῦν. Παρετήρησε δὲ ὅτι σπανίως ἡ κεφαλὴ βλακῶν ἔχει περίμετρον μείζονα τῶν 35 μέχρι 40 ἑκατοστομέτρων, ἐνῷ ἄνδρες μετρίως ἀναπτυχθέντες ἔχουσι κεφαλὴν περιμέτρου 55 ἑκατοστομέτρων περίπου. Ὁ Parchappe (1836) ἐμέτρησε συγχρόνως τὰς κεφαλὰς δέκα χειρωνακτῶν καὶ δέκα ἄλλων διακεκριμένων ἐν τοῖς γράμμασιν ἢ ταῖς ἐπιστήμαις, καὶ εὗρεν ὅτι αἱ κεφαλαὶ τούτων ἦσαν μᾶλλον ὀγκώδεις, τῆς διαφορᾶς μᾶλλον καταφανοῦς γενομένης κατὰ τὰ μετώπια μέρη. Τέλος κατὰ τὸ 1861 τὸ ὑπόμνημα τοῦ κ. Βρόκα, πολὺ πληρέστερον τῶν προτέρων, καταλήγει εἰς τὰ αὐτὰ συμπεράσματα.

Ἀλλ' ὅμως τὸ ζήτημα εἶναι τοσοῦτον σπουδαῖον, ὥστε ἦτο ἀνταξιον νὰ ἐπαναληφθῇ, ὑποβαλλομένων εἰς τὴν ἐξέτασιν πλειόνων ἀνθρώπων· διότι ὁ Βρόκας μόνον 36 ἐξήτασε, καὶ μάλιστα ἀνθρώπους ἔχοντας τὰς αὐτὰς ἰδιότητας, ἐξαιρουμένης μόνης τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως. Οἱ στρατιωτικοὶ ἰατροί, τῶν ὁποίων ἀναλύομεν τὸ ἔργον ὄντες ἐν τῷ στρατιωτικῷ νοσοκομείῳ τοῦ Val de Grâce, κατεῖχον ἐπιτηδειοτάτην θέσιν, ἑνοῦσαν πάντα τὰ συντελοῦντα εἰς τὴν μελέτην τοῦ προβλήματος. Ἐν τούτοις δέον νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι δὲν ἔλαβον ὑπ' ὄψιν τὰς ἐθνολογικὰς διαφοράς. Ὅπως καὶ ὁ κ. Lagneau παρετήρησεν ἐν τῇ συζητήσει, ἥτις ἀμέσως μετὰ τὴν διακοίνωσιν αὐτῶν ἐγένετο, ἐν τῷ ἐν ἐνεργείᾳ γαλλικῷ στρατῷ ὑπάρχουσιν ἄνδρες καταγόμενοι ἐκ διαφόρων τῆς Γαλλίας χωρῶν, κατοικηθεισῶν ὑπὸ λαῶν διαφόρων φυλῶν διαφόρου ἰδίως ὄγκου τῆς κεφαλῆς.

Μετεχειρίσθησαν εἰς τὰς ἐρεύνας αὐτῶν οὐχὶ τὸν κανόνα καὶ τὸν διαβήτην, ἀλλὰ τὸ γνωστότατον τῶν πιλοποιῶν ὄργανον, δι' οὗ ἀνέλυσαν πολλὰ ἐνδιαφέροντα σημεῖα. Αἱ παρατηρήσεις δ' αὐτῶν ἐγένοντο ἐπὶ

190 ἰατρῶν·

133 στρατιωτῶν, ἐχόντων τοὐλάχιστον προκαταρκτικὴν παίδευσιν·

72 στρατιωτῶν ἀγραμμάτων καὶ

94 δεσμωτῶν.

Παραλειπομένων δὲ τῶν τελευταίων τούτων, τῶν ὁποίων οἱ κοινωνικοὶ καὶ διανοητικοὶ ὅροι εἶναι λίαν

---

[1]) Αὗται εἶναι περίοδοι, κατὰ τὸ τέλος τῶν ὁποίων τὰ ἀστρονομικὰ φαινόμενα μέλλουσι νὰ ἀναφανῶσιν, ἢ νὰ ὁραθῶσιν ἐν τῇ αὐτῇ σχετικῇ θέσει, εἴτε πρὸς ἄλληλα εἴτε πρὸς ἄλλα μεθ' ὧν συνεσχετίσθησαν κατὰ τὴν ἀρχήν.

Εἷς τῶν νεωτέρων καὶ γνωστοτέρων κύκλων εἶναι ὁ τοῦ Μέτωνος. Τῷ 433 π. Χριστοῦ ὁ ἀστρονόμος Μέτων ἐξέθηκε τοῖς Ἕλλησι, συνελθοῦσιν ἐν τοῖς ὀλυμπιακοῖς ἀγῶσι, τὰς παρατηρήσεις καὶ τοὺς ὑπολογισμοὺς περιόδου ἐκ 235 σεληνιακῶν ἐτῶν, ἥτις περιελάμβανε τὰς φάσεις καὶ τὰς ἐκλείψεις, ὅσαι ἔμελλον νὰ φανῶσιν ἐν τῇ αὐτῇ τάξει κατὰ ὁμοίαν περίοδον. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐχάραξαν τοὺς ὑπολογισμοὺς τούτους χρυσοῖς γράμμασι πρὸς κρείττονα διατήρησιν. ἐξ οὗ προέκυψεν ὁ μέχρι σήμερον ἐν τοῖς λατινικοῖς ἡμερολογίοις ἀπαντῶν χρυσοῦς ἀριθμός.

[1]) Εὗρον ἐπίσης καὶ σύμπτωσιν μεταξὺ τῆς ἀρχῆς τῆς βασιλείας τοῦ Μήνιος καὶ τῆς ἀρχῆς κύκλου τινός.

πολύπλοκοι, ἐξάγομεν ἐκ τῶν ἀριθμῶν τοὺς ὁποίους οἱ ἐξετάσαντες ἰατροὶ ἔδωκαν, τὸν ἑξῆς πίνακα εἰς χιλιοστὰ τῆς διαμέτρου τοῦ ὀργάνου τῶν πιλοποιῶν, τοῦ καλουμένου μορφωτοῦ.

Διάμετρος	Ἰατρῶν	Στρατιωτῶν	Στρατιωτῶν εὐπαιδεύτων	ἀπαιδεύτων
Μήκους	85,29.	84,97.	79,13.	
ἔμπροσθεν (μετώπου)	48,91.	43,65.	42,35.	
ὄπισθεν (ὀπισθοκρανίου)	52,58.	49,06.	50,27.	

Ἐκ τούτων ἐξάγεται ὅτι ἡ διάμετρος τοῦ κρανίου τῶν ἰατρῶν καθ' ὅλας τὰς διαστάσεις ἦτο μεγαλειτέρα τῶν ἄλλων, καὶ ὅτι οἱ ἀπαίδευτοι στρατιῶται εἶχον κατὰ πάντα τὴν τελευταίαν βαθμίδα, ἐκτὸς τῶν διαστάσεων τοῦ ὀπισθοκρανίου.

Ἡ ὑπεροχὴ τῶν ἰατρῶν εἶναι καταφανεστέρα μάλιστα εἰς τὰς κατὰ τὸ μέτωπον διαστάσεις, ἐπειδὴ ἡ μὲν κατὰ μέτωπον διάμετρος ὑπερέχει κατὰ 4,56 χιλιοστὰ τοῦ μέτρου, ἡ δὲ τοῦ ὀπισθοκρανίου κατὰ 2,82. Παραβαλλόμενοι δὲ οἱ ἰατροὶ πρὸς τοὺς δεσμώτας εἶχον τὴν μὲν κατὰ μέτωπον διάμετρον κατὰ 6,27 χιλιοστὰ τοῦ μετώπου μείζονα, τὴν δὲ τοῦ ὀπισθοκρανίου κατὰ 2,62.

Ἡ δὲ διαφορὰ τῶν δύο διαμέτρων καὶ τοῦ μετώπου καὶ τοῦ ὀπισθοκρανίου παρὰ μὲν τοῖς ἰατροῖς εἶναι 3,67 χιλιοστὰ τοῦ μέτρου, τῶν δ' ἀπαιδεύτων στρατιωτῶν εἶναι 7,92, τουτέστι διπλασία.

Δυνάμεθα λοιπὸν νὰ ἐξαγάγωμεν τὰ ἀκόλουθα δύο συμπεράσματα τὰ ὁποῖα εἶναι αὐτὰ ἐκεῖνα, δι' ὧν ἐπλούτισε τὴν ἐπιστήμην ὁ Parchappe.

1. Ἡ κεφαλὴ τῶν πεπαιδευμένων εἶναι μᾶλλον ἀνεπτυγμένη τῆς τῶν ἀπαιδεύτων.

2. Ἡ κατὰ τὸ μέτωπον χώρα παρὰ τοῖς πεπαιδευμένοις εἶναι ἀναλόγως μᾶλλον ἀνεπτυγμένη τῆς κατὰ τὸ ὀπισθοκράνιον.

Ἤδη δὲ, προκειμένου νὰ συμπεράνωμεν περὶ αἰτίας καὶ αἰτιατοῦ προβάλλεται τὸ ἀκόλουθον ζήτημα, ἐκ τῆς λύσεως τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται ἡ λύσις τοῦ ὅλου προβλήματος·

Ἆρά γε ἡ διηνεκὴς διανοητικὴ προσπάθεια, ἡ τοῦ νοῦ δηλαδὴ, ἐργασία ἐπιφέρει τὴν αὔξησιν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς κεφαλῆς, ἢ τοὐναντίον, ἐπειδὴ ὁ ἐγκέφαλος εἶχε τάσιν πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ ἑπομένως διαμόρφωσιν κρανίου εὐρυτέρου, κατέστη δυνατὴ ἡ μάθησις;

Εἶναι πιθανώτατον ὅτι καὶ τὰ δύο αἴτια συντελοῦσι ταὐτοχρόνως εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα. Δυνάμεθα δηλαδὴ εὐκόλως νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι δοθέντων δύο παίδων ἐχόντων τὰ αὐτὰ φυσικὰ προτερήματα, τῶν ὁποίων ὅμως ὁ μὲν εἷς ἀμελεῖ πάσης διανοητικῆς ἐργασίας, ὁ δὲ ἄλλος ἐνδιατρίβει συνεχῶς περὶ τοιαύτην ἐργασίαν, οὗτος δύναται ν' αὐξήσῃ τὰς διαστάσεις τῆς κεφαλῆς του, ἥτις ἄνευ τούτου ἤθελε μείνει ὁμοιόμορφος πρὸς τὴν τοῦ ἑτέρου. Ἐννοεῖται ἐξ ἄλλου ὅτι δύο παῖδες ἐπίσης ἐστερημένοι παιδεύσεως, δηλαδὴ τῆς ἐξεγέρσεως τοῦ νοῦ τῆς ἔξωθεν προερχομένης, δύνανται νὰ διαφέρωσι κατὰ τὴν διάνοιαν καὶ τὴν χωρητικότητα τοῦ κρανίου, ἀμφοτέρας αὐξανούσας, ἢ μειουμένας ὁμοῦ. Ἀλλ' ἐὰν, ἐξ ὅσων ἐκ τῆς φυσιολογίας ἐν γένει καὶ ἐκ τῆς φυσιολογίας τοῦ ἐγκεφάλου ἰδίᾳ γνωρίζομεν, ταῦτα ἦναι ὅτι μάλιστα πιθανὰ, δὲν δυνάμεθα ὅμως ἀναντιρρήτως ν' ἀποδείξωμεν, ἐὰν μὴ ἐξετάσωμεν αὐτὰ μετ' ἐκτάκτου ὑπομονῆς οὐχὶ ἐπὶ πολλῶν ἀνθρώπων τυχαίως ληφθέντων, ἀλλ' ἐπὶ προσώπων γνωστῶν εἰς τὸν παρατηρητήν. Ἐν τούτοις δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι κατὰ μέσον ὅρον ὁ φύσει διανοητικώτερος ἐργάζεται μᾶλλον διὰ τῆς κεφαλῆς, καὶ ἡ δευτέρα τῆς αὐξήσεως αἰτία προστίθεται εἰς τὴν ἀρχικήν.

Δὲν πρέπει νὰ ἐκπληττώμεθα ἀκούοντες ὅτι ἐγκέφαλός τις σχηματίζει αὐξανόμενος εὐρύτερον κρανίον. Διότι πρῶτον μὲν γνωστὸν εἶναι ὅτι ἐν τῇ νεαρᾷ ἡλικίᾳ τὰ διάφορα τοῦ κρανίου ὀστᾶ συμπλέκονται διὰ ῥαφῶν ἀλλήλαις ἐντεθειμένων, στερεουμένων καὶ σκληρυνομένων προβαινούσης τῆς ἡλικίας. Ἡ ἀποσκλήρυνσις δ' αὕτη γίνεται κατὰ τὸν Γρατιολὲ ταχύτερον παρὰ τοῖς αἰθίοψι, βραδύτερον ὅμως παρὰ τοῖς λευκοῖς. Ἀλλὰ καὶ ὁπόταν αἱ συῤῥαφαὶ αὗται ἑνωθῶσι, καὶ ἡ κοιλότης τοῦ κρανίου φαίνηται ἀνεπίδεκτος χαλαρώσεως, καὶ τότε δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι οἱονδήποτε ὀστοῦν, ὅσῳ σκληρὸν καὶ ἂν ὑποτεθῇ, εἶναι ἐλατὸν ὑπερβαλλόντως, καὶ ὅτι εἰς τὸν ζῶντα ὀργανισμὸν τὸ ἁπαλὸν σχηματίζει τὸ σκληρόν.

Αἱ καταμετρήσεις αἱ ὑπὸ τῶν κυρίων Lacassagne καὶ Cliquet γενόμεναι συμφωνοῦσι καὶ πρὸς τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ κ. Βρόκα, ὡς ἐκφράζοντες χωρητικότητα τῶν κρανίων, ἅτινα συνελέχθησαν ἐν τοῖς νεκροταφίοις τῶν Παρισίων, καὶ ἀνήκοντα ἄλλα εἰς τὴν τάξιν τῶν πλουσίων καὶ ἑπομένως πεπαιδευμένων, καὶ ἄλλα εἰς τὴν μᾶλλον πτωχὴν τάξιν. Οὕτω κατὰ τὸν ΙΘ' αἰῶνα, ἐνῷ τὰ κρανία τῶν κοινῶν τάφων ἔχουσι περίμετρον 1,403 κυβικῶν ἑκατοστομέτρων, τὰ τῶν ἰδιωτικῶν τάφων ἔχουσι 1,484. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα προβάλλεται τὸ ζήτημα τοῦτο· οἱ πλούσιοι ἔχουσιν ἆρά γε μεγαλειτέραν τὴν κεφαλὴν, διότι ἀπασχόλησαν τὸν ἐγκέφαλόν των, ἢ ὅσοι ἔμελλον νὰ ἔχωσι τὴν κεφαλὴν μεγαλειτέραν ἐδείχθησαν νοημονέστεροι καὶ ἠδυνήθησαν ν' ἀποκτήσωσιν ὑψηλοτέραν κοινωνικὴν θέσιν; Ὅ,τι θὰ συνηγόρει ὑπὲρ τῆς τελευταίας ὑποθέσεως εἶναι ὅτι αἱ κεφαλαὶ τοῦ ΙΒ' αἰῶνος, καθ' ἣν αἱ ἀλλαγαὶ κοινωνικῆς θέσεως ἦσαν τοσοῦτῳ σπάνιαι, διαφέρουσι πολὺ ὀλιγώτερον πρὸς ἀλλήλας, οὕτω τὰ κρανία τοῦ νεκροταφείου τῶν ἀθώων εἶχον χωρηκότητα 1,409 κυβικῶν ἑκ. ἤτοι ὡς ἔγγιστα τὴν νῦν χωρητικότητα τῶν κρανίων τοῦ κοινοῦ νεκροταφείου· τὰ δὲ κρανία τοῦ ἀριστοκρατικοῦ νεκροταφείου τῆς πόλεως ἔχουσι 1,426 κυβικὰ ἑκ. ἤτοι διαφορὰν μεταξὺ πλουσίων καὶ πτωχῶν κατὰ μὲν τὴν ΙΘ' ἑκατονταετηρίδα 81 κ. ἑκ. κατὰ δὲ τὴν ΙΒ' μόνον 15. Ἡ διαφορὰ λοιπὸν ἡ μεγάλη τῶν καταμετρήσεων καταδεικνύει ὅτι βελτιοῦται ἡ κοινωνικὴ κατάστασις, καὶ προσεγγίζει πρὸς τὴν κατὰ τὸ ἀπολύτως δίκαιον κυριαρχίαν τῆς διανοίας.

Ἡ χρῆσις τοῦ ὀργάνου τῶν πιλοποιῶν δεικνύει ἀξιοσημείωτον καὶ πολὺ γενικὴν ἀσυμμετρίαν ἐν τῷ σχηματισμῷ τῆς κεφαλῆς. Οἱ κ. κ. Lacassagne καὶ Cliquet ἀπέδειξαν ὅτι ἡ ἀριστερὰ τοῦ μετώπου χώρα εἶναι μᾶλλον ἀνεπτυγμένη παρὰ τοῖς εὐπαιδεύτοις, ἐνῷ παρὰ τοῖς ἀπαιδεύτοις εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη ἡ δεξιὰ τοῦ ὀπισθοκρανίου χώρα. Τοῦτο δ' ἔχει σημασίαν ἕνεκα τῆς σπουδαίας ἐνεργείας, τὴν ὁποίαν οἱ φυσιολόγοι ἀποδίδουσιν εἰς μέρος τι τοῦ ἀριστεροῦ μετωπίου λοβοῦ. Θὰ ἦτο πραγματικῶς πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἡ ὡς πρὸς τοῦτο παράθεσις τῶν ἐπαριστέρων πρὸς τοὺς κοινοὺς τῶν ἀνθρώπων.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ.

ΒΟΡΕΙΟΣ ΠΟΛΟΣ. — Ὀκτωκαίδεκα παρῆλθον μῆνες μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν ἀγγλικῶν πλοίων Ἄβερὺ καὶ Δυσκόβερυ ἀπὸ τοῦ ἀγώνου αὐτῶν περίπλου ἐν τῷ βορείῳ πόλῳ, καὶ ἤδη τρεῖς ἐγένοντο ἐκδρομαὶ πρὸς ἔρευναν τῶν ἀρκτῴων χωρῶν. Δύο τούτων διωργανώθησαν ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν, ἡ μὲν πρὸς ἀναζήτησιν τῶν λειψάνων τοῦ Τζὼν Φραγκλίνου καὶ τῶν συνεταίρων αὐτοῦ, ἡ δὲ εἶναι ἰδιωτικὴ ἐπιχείρησις τοῦ κ. Ἰακώβου Γόρδον Βεννὲτ, διευθυντοῦ τοῦ Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης. Αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ δύο πλοίων, ἅπερ θὰ λάβωσιν ἐναντίας διευθύνσεις, τῆς Ἰωαννέτας (ἄχρι τοῦδε Πανδώρας, κατευθυνομένης νῦν εἰς Καλλιφορνίαν, καὶ μελλούσης νὰ μεταβῇ διὰ τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ, καὶ τοῦ ἀτμοδρόμονος Δασύντλε διὰ τῆς Σπιτσθέργης. Οὕτω δίτταὶ θὰ ὦσιν αἱ περὶ ἐπιτυχίας ἐλπίδες τοῦ νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν βόρειον πόλον. Ἄλλως δὲ, ἡ ἑτέρα τῶν ὁδῶν τούτων εἶναι ἐκείνη ἣν ἠκολούθησαν ἤδη ἐπιδέξιοι καὶ δραστήριοι ἐξερευνηταί. Ὁ περίπυστος καθηγητὴς καὶ ὀρυκτολόγος κ. Νόρδεσκολδ εὑρίσκεται νῦν ἐν ὁδῷ, ὅπως ἐκβιάσῃ τὴν βορειοανατολικὴν διάβασιν. Τὰς δαπάνας τῆς ἐκδρομῆς αὐτοῦ θέλουσιν ἐξ ἡμισείας καταβάλει ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας καὶ ὁ ἐκ Γοθεμβούργου σκῶτος ἔμπορος Ὀσκὰρ Δίξων μετὰ τοῦ ῥώσσου βαθυπλούτου Σιβηριαγκώφ. Ἡ ἐκδρομὴ αὕτη ἀπέπλευσεν ἐκ Γοθεμβούργου τὴν 15 παρελθόντος ἰουλίου ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου Ὑέγα, τόνων 299, ναυπηγηθέντος ἰδίᾳ διὰ τὸν ἐν τοῖς πάγοις πλοῦν, λαβόντος προμηθείας ἐπὶ διετίαν καὶ φέροντος πολλοὺς διασήμους σοφοὺς καὶ ναυτικούς. Ἄλλο μικρὸν ἀτμόπλοιον, ἡ Λένα, τόνων ἑκατὸν, ἀκολουθεῖ τὴν Ὑέγαν ὡς μεταφορικόν. Ὁ κ. Νόρδεσκολδ, προσεγγίζων εἰς ἕνα τῶν λιμένων τῆς Νορβηγίας πρὸς παραλαβὴν ναυτῶν, ἐμπείρων τῶν ἀρκτικῶν ἐκδρομῶν, προτίθεται νὰ περιπλεύσῃ τὴν βορειοανατολικὴν ἀκτὴν τῆς Ζαϋμὲρ μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Γελιοῦσκιν. Ἐκεῖ ἀναμένει νὰ εὕρῃ ἐλεύθερα ὕδατα, ἕνεκα τοῦ τεραστίου ποσοῦ θερμοῦ ὕδατος, ὅπερ χύνουσιν ποταμοὶ ὡς ὁ Ὄβις καὶ ὁ Γιεννεσέϋ. Ὑποτίθεται ὅτι ὁ ὄγκος οὗτος εἶναι πολλῷ ὑπέρτερος τῶν ἐν τῇ Μεσογείῳ καὶ τῷ Εὐξείνῳ ἐκβαλλομένων ὑπὸ τοῦ Δουνάβεως, τοῦ Πὸ, τοῦ Ῥοδανοῦ, τοῦ Νείλου, τοῦ Δὸν, τοῦ Δνίεπερ καὶ ἄλλων ἥττον σημαντικῶν. Ὁ σουηδὸς ἐξερευνητὴς φρονεῖ ὅτι ἐν τῷ μέρει ἐκείνῳ τὸ ῥεῦμα θερμοῦ ὕδατος, ἕνεκα τῆς περιστροφῆς τῆς γῆς, λαμβάνει τὴν πρὸς ἀνατολὰς διεύθυνσιν, ἐξ οὗ τὰ ἐλεύθερα ὕδατα μένουσι κατὰ τὸ φθινόπωρον ἀρκούντως βραδέα. Τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἐπιβεβαιοῦσιν αἱ ἐκθέσεις ῥωσσικῆς ἐκδρομῆς, γενομένης τῷ 1836 ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Πρατσίτσεφ. Ἐκεῖθεν θὰ περιπλεύσῃ τὴν ἀκτὴν τῆς Σιβηρίας μέχρι τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ, ὅπου ἐλπίζεται νὰ φθάσῃ πρὸ τοῦ Σεπτεμβρίου λήγοντος. Ἐὰν ἡ τῶν πάγων καὶ ἡ τοῦ καιροῦ κατάστασις ἐπιτρέψῃ, θὰ ποιήσηται ἐκδρομὰς πρὸς βορρᾶν, θὰ περιηγηθῇ τινας τῶν πρὸς βορρᾶν νήσων, ἃς οὐδέποτε πλοῖον, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἀτμόπλοιον ἐπεσκέφθη. Ὁ κ. Νόρδεσκολδ βασιζόμενος ἐπὶ τῶν συνειλεγμένων κατὰ τοὺς προηγουμένους πλόας αὐτοῦ παρατηρήσεων, ὑποτίθησιν ὅτι ἄχρι τοῦδε οὐδὲν πλοῖον, ἐφοδιασθὲν κατὰ τοὺς πράγματι ναυτικοὺς ὅρους, διῆλθε τὸν ὠκεανὸν, ὅστις ἐκτείνεται βορειόθεν τῆς Σιβηρίας. Τὰ μικρὰ ῥωσσικὰ σκάφη, ἅπερ ἀπὸ μεσοῦντος τοῦ ΙΖ' αἰῶνος δραστηρίως ἐξηρεύνησαν τὰς βορείους θαλάσσας, οὐδέποτε, λέγει, περιεπλανήθησαν πορ-

βωτέρω τῆς ἀκτῆς· πάντοτε σχεδὸν ἐπεζήτησαν λιμένα πρὸς διαχείμασιν, ἀκριβῶς καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ θάλασσα ἦτο ἐλευθερωτάτη πάγων, ἤτοι κατὰ τὸ τέλος τοῦ θέρους ἢ κατὰ τὸ φθινόπωρον. Τὴν ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Γελιοῦσκιν μέχρι τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ θαλασσαν, συχνάκις περιῆλθον, ἀλλ' οὐδὲν τούτων κατώρθωσεν εἰσέτι νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸν πλήρη διάπλουν. Ἕκαστον θέρος, ὁ κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς σχηματιζόμενος τὸν χειμῶνα πάγος, διασπᾶται καὶ διανέμεται εἰς μεγάλους ὄγκους, οἵτινες πολλάκις πρὸς τὴν ἀκτὴν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ὠθούμενοι, ἀντωθοῦνται ἐνίοτε πρὸς τὸ πέλαγος ὑπὸ τοῦ νότου. Κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ ἡ σιβήρειος θάλασσα, χωρίζεται ἀπὸ τῆς κυρίως λεγομένης πολικῆς διὰ σειρᾶς νήσων, ἐξ ὧν μονην τὴν Βράγγελ γινώσκομεν, καὶ τὸ τὴν Νέαν Σιβηρίαν σχηματίζον σπουδαιότερον ἀρχιπέλαγος. Πιστεύει λοιπὸν ὅτι τὸ πλοῖον αὐτοῦ δυνατὸν νὰ ἐπιτελέσῃ τὸν πλοῦν αὐτοῦ τὸ προσεχὲς φθινόπωρον, καὶ οὕτως εὑρεθήσεται λελυμένον πανάρχαιον πρόβλημα. Περίεργον θὰ ἦτο, ἐὰν ἡ Ἰωαννέττα συνήντα ἐπί τινος σημείου τῆς πρὸς βορρᾶν Σιβηρίας ἐκτεινομένης εὐρείας θαλάσσης τὴν Ὑέγαν, ἀποπλεύσασαν πολλοὺς μῆνας πρότερον. Ἀλλ' ἐὰν ἡ ἑτέρα τῶν ἐκδρομῶν τούτων ἐπιτύχῃ, ἤ καὶ, ὡς ἐλπίζεται, ἀμφότεραι, δέον ν' ἀναμένωμεν ἀπ' αὐτῶν σπουδαιότατα διὰ τὴν ἐπιστήμην ἀποτελέσματα καὶ παραχθήσεται ἡ ἑνδεῖξις τοῦ δυνατοῦ βορείας ὁδοῦ ἀπὸ Εὐρώπης εἰς Σινικὴν καὶτ' ἀνάπαλιν. Τοιούτου γεγονότος αἱ ἐμπορικαὶ συνέπειαι περιττὸν νὰ καταδειχθῶσιν.

Ο ΚΑΠΝΟΣ ΕΝ ΡΩΣΣΙΑΙ.— Ῥωσσικὴ ἐφημερὶς δημοσιεύει περὶ τῆς καλλιεργείας τοῦ καπνοῦ ἐν Ῥωσσίᾳ ἐξ ἐπισήμου πηγῆς τὰ ἑπομένας πληροφορίας.

Ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ διεδόθη ἀνὰ τὴν μεσημβρινὴν καὶ κεντρικὴν Ῥωσσίαν, ἀλλὰ μόνον ἐν τῇ μικρᾷ Ῥωσσίᾳ μεγάλως ἀνεπτύχθη, ἤτοι ἐν τῇ Βεσσαραβίᾳ καὶ τοῖς ὀλίγοις παροχθίοις τοῦ Βόλγα κυβερνείοις.

Ἡ τοῦ καπνοῦ παραγωγὴ ἐν Ῥωσσίᾳ δύναται νὰ διανεμηθῇ οὕτως. Τὸ κυβερνεῖον Τσερνιγὸφ παράγει κατ' ἔτος 916 πούτια, τὸ τῆς Πουλτάβης 559,000, τὸ τῆς Βεσσαραβίας 500,000, τὸ τῆς Σαμάρας 20,000, τὸ τῆς Βορονέγης 49,000. Εἶτα τὸ κυβερνεῖον Καρκὼφ, παράγει 46,800 περίπου πούτια τὸ τῆς Κριμαίας 37,000, τὸ τῆς Ταμπὸφ 36,000, τὸ τῆθ Βολλωνίας 30,000, τὸ τῆς Σαρατὼφ 20 χιλ. τὸ τῆς Ποδολίας 18,000 τὸ τῆς Τούλας 15 χιλ. Οὕτως ἡ ἐτησία παραγωγὴ τοῦ καπνοῦ ἐν Ῥωσσίᾳ ἀνέρχεται εἰς 3,000,000 πούτια. Πρὸς τούτοις 75,000 παρέχει ὁ Καύκασος καὶ 27,000 ἡ Σιβηρία κατ' ἔτος, ἅπερ προστιθέμενα ἀναβιβάζουσι τὸ ὁλικὸν ποσὸν εἰς 3,102,000 πούτια καπνοῦ κατ' ἔτος.

Ὑπολογιζομένου ἑκάστου πουτίου ῥωσσικοῦ καπνοῦ πρὸς 2 ῥούβλια κατὰ μέσον ὅρον, εὑρίσκεται ὅτι ἡ ἐτησία τοῦ καπνοῦ ἐν Ῥωσσίᾳ παραγωγὴ ἀποφέρει τὸ ποσὸν 6,204,000 ῥουβλίων.

Τὰ κρείσσονα τοῦ ἐν Ῥωσσίᾳ καπνοῦ εἴδη καλλιεργοῦνται ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ῥωσσίᾳ, ὅπου ὡς σπορὰ χρησιμεύει ὁ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Τουρκίας. Ἐκ πάντων προτιμῶνται τὰ καπνὰ τὰ παραγόμενα ἐν τοῖς ἀγροῖς τῆς Βεσσαραβίας καὶ τῆς Κριμαίας. Ἐν τῇ μικρᾷ Ῥωσσίᾳ καλλιεργοῦνται μόνον κατώτερα εἴδη.

Ὁ ῥωσσικὸς καπνὸς εἶναι προωρισμένος δι' ἀποκλειστικὴν χρῆσιν ἐν τοῖς ἐργοστασίοις τῆς Ῥωσσίας.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΕΚΘΕΣΕΩΣ. — Ἐπειδὴ ἡ περίοδος τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως προσεγγίζει εἰς τὸτέρμα αὐτῆς, δύναταί τις ἀπὸ τοῦδε νὰ λογίσῃ τὰ ἀποτελέσματα τῆς εἰρηνικῆς ταύτης ἐπιχειρήσεως.

Μέχρι τῆς 18 σεπτεμβρίου εἰσιτήρια ἀπήνεγκον τὸ ποσὸν 8,665,056 φράγκων, συμπεριλαμβανομένου τοῦ ποσοῦ τῶν συνδρομῶν. Αἱ εἰς τὴν Ἔκθεσιν εἴσοδοι ἦσαν πολυαριθμότεραι ἐν τοῖς πρώτης 18 ἡμέρας τοῦ σεπτεμβρίου, ὡς εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἐποχὴν τοῦ ἔτους. Ὑπολογίζεται ὅτι, ἐὰν αἱ τοιαῦται πρόσοδοι ἐξακολουθήσωσι, θὰ φράσῃ τὸ ποσὸν τῶν 13,000,000.

Καθόσον ἀφορᾷ τὸν κανονικὸν προϋπολογισμὸν τῆς Ἐκθέσεως ἰδοὺ τίνι τρόπῳ παρουσιάζεται.

Αἱ διάφοροι δαπάναι ἀνέρχονται εἰς φράγκα 45,300,000.

Αἱ εἰσπράξεις διαμοιράζονται οὕτω.

Προϊὸν τῶν εἰσιτηρίων	1,300,000
Πώλησις τοῦ ὑλικοῦ τοῦ Πεδίου τοῦ Ἄρεως	7,000,000
Ἐπιχορήγησις τῆς πόλεως Παρισίων	5,000,000
Ἐξαγορὰ τοῦ Τροκαδέρου ὑπὸ τῆς πόλεως τῶν Παρισίων	3,000,000
Αἱ πρόσοδοι τῶν καφφενίων καὶ τῶν ξενοδοχείων τοῦ κήπου	4,000,000
Προϊὸν τῆς συναυλίας τοῦ Τροκαδέρου	1,000,000
Τὸ ὅλον	34,000,000.

Ὁ ὑπεύθυνος Ε. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.

ΤΥΠΟΙΣ ΒΟΥΤΥΡΑ ΚΑΙ Σ/ΑΣ.